

Samhällsbygget

Välfärd kunskap hållbarhet

Gästgivarrens i Vallsta

Jon-Lars i Långhed

Bommarns i Letsbo

Kristofers i Stene

Bortmäa i Fågelsjö

Pallars i Långhed

Erik-Anders i Askesta

Budget 2020 och ekonomisk plan 2021 – 2022

Illustrationen på försättsbladet föreställer världsarvet Hälsingegårdarna. Den är skapad av mönsterdesignern Emelie Ek.

Innehåll

Politiska prioriteringar	4
Tillitsbaserad och hållbar styrning och ledning.....	5
Med tillit växer handlingsutrymmet	5
Fler mått på välbefinnande.....	6
Hållbarhetsredovisning	6
Arbete och hållbar tillväxt.....	7
Innovation och företagande	7
Infrastruktur, kollektivtrafik och digitalisering.....	8
En effektiv och kvalitetssäker sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess	11
Miljöansvar och hållbar utveckling	12
Attraktiva miljöer och tillgänglighet	12
Jämlik och jämställd hälsa	13
Omställning och miljö	15
Välfungerande och miljövänliga fastigheter	17
Kunskap och kultur	18
Kultur för alla – i hela länet	18
Kompetensförsörjning och matchning.....	19
Kunskap, kompetens och arbete – en förutsättning för jämlikhet	20
Forskning och innovation.....	21
Välfärd och trygghet.....	22
Sjukvård ur patientens perspektiv.....	22
Tillgängligare sjukvård.....	22
Jämlik och jämställd hälso- och sjukvård.....	23
God och nära vård.....	24
Samverkan	25
En hälsofrämjande arbetsmiljö	25
Ekonomi.....	27

Politiska prioriteringar

En viktig del i majoritetens arbete med att förverkliga politiken är att utforma förslag om budget för Region Gävleborg. Arbetet handlar om att överföra och förverkliga politiska beslut och inriktningar till verksamheten. Budgetprocessen sker stegvis och inkluderar flera beslutande organ.

Regionfullmäktige har fastställt politisk inriktning för Region Gävleborg under innevarande mandatperiod (Dnr RS 2019/58). Den politiska inriktningen anger övergripande mål och riktlinjer för verksamheten i Region Gävleborg och ligger till grund för budgetarbetet under mandatperioden.

I dokumentet redogörs för fyra målområden som beskriver utvecklingen i Gävleborgs län:

- Arbete och hållbar tillväxt
- Miljöansvar och hållbar utveckling
- Kunskap och kultur
- Valfärd och trygghet

Den politiska inriktningen förtydligar de fyra prioriterade områdena och syftar till att nå det övergripande målet om ett jämlikt samhälle som präglas av tolerans och mångfald, som är tillgängligt och inkluderande för alla. Ett samhälle där näringslivet är konkurrenskraftigt och hållbart, där hälso- och sjukvården är tillgänglig, trygg och säker, och där ett rikt och tillgängligt kulturliv ges möjlighet att växa. Social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet är grundförutsättningar för utvecklingen i länet.

Budget 2020 och ekonomisk plan 2021-2022 anger inriktningen för alla verksamheter i Region Gävleborg och preciserar den politiska inriktningens fyra målområdena.

Tillitsbaserad och hållbar styrning och ledning

Med tillit växer handlingsutrymmet

Engagerade medarbetare är en förutsättning för en fortsatt utveckling av regionens verksamheter. Engagemang skapas genom en tydlig koppling mellan syfte och mål, en stabil värdegrund, känslan av sammanhang och delaktighet, goda möjligheter till utveckling, och en arbetsmiljö där krav och resurser är i balans. Resultat når chefer och medarbetare tillsammans. Med engagerade medarbetare följer även en ökad kvalitet på välfärdstjänster och därmed nöjdare medborgare.

Ledning och styrning av verksamheten ska präglas av tillit. Medarbetarnas kunnande, erfarenheter och yrkesetik ska vara vägledande. Ett ökat fokus på tillitsbaserad styrning och ledning vidgar verksamhetens handlingsutrymme och säkerställer att Region Gävleborg tar tillvara på den fulla potentialen hos chefer och medarbetare. En ökad självständighet ställer högre krav på gemensamma ramar och riktlinjer, övergripande uppföljning, ansvarstagande för professionens kompetensnivå och att yrkesetiken följs.

Chefer i organisationen har en nyckelroll i en fortsatt framgångsrik utveckling av verksamheten. Cheferna behöver därför ges förutsättningar att vara goda och trygga ledare som genom fokus på medarbetarnas framgång och förmågan att styra mot långsiktiga mål skapar sammanhang och delaktighet som inspirerar till ett hållbart medarbetarengagemang.

Verksamheten behöver ha tillgång till medarbetare med rätt kompetens för att kunna nå sina mål. Kompetensförsörjningsarbetet bedrivs systematiskt för att säkerställa verksamhetens nuvarande och framtida behov av kompetens. Verksamheten ska som regel bedrivas med tillsvidareanställda medarbetare. Det ska finnas goda möjligheter för medarbetare att utveckla och höja sin kompetens. Kompetensutveckling används som verktyg vid omställning för att i möjligaste mån skapa förutsättningar för medarbetare att arbeta kvar med andra arbetsuppgifter vid t ex arbetsbrist.

Anställningsvillkor, löner och förmåner ska utformas så att de främjar prestation och ett hållbart yrkesliv. Dessa ska upplevas som attraktiva och göra det möjligt att rekrytera och behålla medarbetare. Att arbeta systematiskt med att stärka och utveckla arbetsmiljön för och tillsammans med medarbetarna ska vara en naturlig del i den dagliga verksamheten. Arbetet med att skapa en god arbetsmiljö innebär att se över schemaläggning eller testa olika former av arbetstidsmodeller. Medarbetare har rätt till heltid och tillsvidareanställning ska erbjudas så långt som möjligt. Arbetsmiljöarbetet bygger på samverkan mellan politiker, fackföreningar, chefer, och medarbetare.

Öppna och toleranta miljöer där medarbetares erfarenhet och egenskaper tas tillvara bidrar till utveckling och goda resultat. Genom ett systematiskt likabehandlingsarbete säkerställs att människor bemöts likvärdigt och med respekt.

Företagshälsovårdens insatser ska leda till att stärka kompetensen inom områdena arbetsmiljö och hälsa. Som oberoende expertresurs ska företagshälsovården bidra till att skapa säkra-, hälsofrämjande-, utvecklande- och produktiva arbetsförhållanden.

Fler mått på välstånd

Ett välmående Gävleborg är beroende av mycket mer än ekonomiskt välstånd. Utgångspunkten för det samhälle som ska skapas är ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Att se på och förstå samhället ur fler perspektiv än i kronor och ören är centralt för att uppnå det. Monetära mått tar inte hänsyn till negativa konsekvenser av verksamheter. De inkluderar inte heller oavlönat hemarbete eller ideellt arbete. Det är helt enkelt inte bra mått på det samhälle denna budget syftar till att skapa - ett samhälle där alla människor har en hög livskvalitet, känner delaktighet i samhället och har inflytande över sin livssituation. Region Gävleborg ska därför börja använda fler mått på välstånd. Måtten syftar till att belysa utvecklingen av befolkningens livskvalitet och ekonomins långsiktiga hållbarhet.

Måtten ska belysa samhällets utveckling utifrån ekonomiska, sociala, miljömässiga och subjektiva perspektiv. Den pågående Jämlikhetsutredningens analyser och slutsatser ska vara en viktig del när måtten tas fram, liksom FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling – Agenda 2030. Samtliga mått ska illustrera situationen för hela befolkningen och kartlägga skillnader mellan kön.

Hållbarhetsredovisning

För att åstadkomma en hållbar samhällsomställning är det viktigt att ha fokus på vilken omställning som ska uppnås och hur varje del av verksamheten stödjer omställningen. Ett viktigt verktyg för att utveckla arbetet är en utökad och förbättrad redovisning. För att göra Region Gävleborgs miljö- och hållbarhetsarbete ännu mer effektivt ska dagens redovisning kompletteras med hållbarhetsredovisning. Redovisningens utformning ska utgå från FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling och Region Gävleborgs Politiska inriktning 2019-2023.

Arbete och hållbar tillväxt

Innovation och företagande

Den hållbara regionala tillväxtpolitiken ska möta framtidens och samtidens utmaningar genom investeringar, insatser och stöd till näringslivet som syftar till att stärka förutsättningarna för företag att skapa, växa och exportera med bas i Gävleborgs län. Till stor del handlar det om att stärka entreprenörskap och innovationsklimat.

För att stärka innovationsförmåga och innovationsklimat i länet ska Region Gävleborg stärka och underlätta nyföretagande, affärsutveckling, kapitalförsörjning, export, import, investeringar, etableringar och innovativa miljöer. Region Gävleborg ska i detta syfte ge ekonomiska bidrag av offentliga medel till innovationsprojekt och forskning som behövs för att utveckla nya innovativa tjänster, produkter och lösningar. Insatserna ska följas upp kontinuerligt samt ska dess effekter utvärderas och analyseras.

En viktig utgångspunkt för arbetet med att stärka det regionala innovationsklimatet, är den regionala utvecklingsstrategin (RUS). En ny RUS är under framtagande och ska föreligga för beslut under 2020. Arbetet med den nya strategin och dess verkställighet och implementering i länet ska prioriteras i det regionala utvecklingsarbetet.

Samverkan för att stärka näringslivets innovations- och konkurrenskraft

Det finns ett flertal aktörer på regional nivå som har viktiga roller och uppdrag för att främja länets innovationskraft. Eftersom innovationsprocesser är komplexa, krävs en samsyn avseende gemensamma strategiska och långsiktiga insatser. Att främja samverkan mellan olika aktörer på olika nivåer i länet är därför viktigt. Region Gävleborgs långsiktiga och strategiska arbete med att höja innovationskapaciteten i länet, inom ramen för den regionala innovationsstrategin för smart specialisering, ska skapa nya förutsättningar för regionala aktörer.

Region Gävleborg ska leda samverkan och utveckla samverkansformerna mellan olika politiska nivåer, näringsliv, offentlig sektor, myndigheter, fackliga- och näringslivsorganisationer, och utbildningsväsendet i länet. Verksamhet ska även inriktas på att stärka internationell samverkan.

Attraktiva mötesplatser och innovationsnätverk

För att främja de innovationer som sker löpande i små och medelstora företag är det angeläget att dessa får stöd i form av nätverk, kompetens, kapital samt stöd till varu- och tjänsteutveckling utifrån deras unika behov. Här spelar innovationsnoder, science parks och inkubatorsverksamhet en viktig roll i det regionala innovationssystemet för att stimulera framväxten av nya och kunskapsintensiva tillväxtföretag.

Almi och inkubatorn Movexum, Invest in Gävleborg samt klusterinitiativen Future Position X, Triple Steelix, FindIT och Fiber Optic Valley ska bidra till ett brett, dynamiskt och diversifierat näringsliv med hög innovationsförmåga.

Region Gävleborg ska bidra till att stärka och utveckla forsknings- och innovationsmiljöer som attraktiva mötesplatser och nätverk.

Infrastruktur, kollektivtrafik och digitalisering

En infrastruktur för framtiden

En väl fungerande fysisk och digital infrastruktur är centralt för att människor ska ha möjlighet att leva, bo och verka i hela Gävleborg. En infrastruktur för hållbara transporter ger fler möjlighet att resa på sina villkor utan att tära på miljön. En infrastruktur som fungerar och som går att lita på är också en förutsättning för nya jobb, välbefinnande och minskad klimatpåverkan. För den fysiska infrastrukturen – järnväg, väg, cykelbanor, bredband och hamnar – är Region Gävleborg en viktig samverkanspartner och beslutsfattare. Region Gävleborgs arbete i samverkan med andra aktörer på lokal, regional, nationell och europeisk nivå ska fortsätta och utvecklas, för en mer välfungerande infrastruktur i hela länet. Under 2020 och hela mandatperioden är ett viktigt fokus att lägga grunden för kommande infrastruktursatsningar i länet. Allra viktigast är satsningar på Ostkustbanan och en utbyggnad av dubbelspår hela sträckan Gävle-Sundsvall.

Under 2020 fortsätter och intensifieras arbetet för dubbelspår på Ostkustbanan Gävle-Sundsvall, inklusive ny tågstation Gävle Västra. För Norra stambanan ligger fokus på att de investeringar som nu genomförs ska följas av fler med målet att utveckla banans kapacitet för både gods- och persontrafik. Samarbetena inom ramen för Bottniska korridoren är en viktig och prioriterad del men även arbetet med storregional samverkan inom ÖMS (Östra Mellan Sverige) och Mälardalsrådet genom ett aktivt deltagande i nätverket En Bättre Sits.

Att förbättra förutsättningarna för cykling och att uppmuntra cykling är centralt både för den gröna omställningen och för att skapa en mer jämlik infrastruktur. 2020 kommer en strategi för investeringar i länets cykel och gångbanor, strategin kompletteras också Trafikverkets regionala cykelplan.

Attraktiva stationsområden ger kollektivtrafikresenärer en bekvämare resa genom utökad service. Stationsnära arbetsplatser gör kollektivtrafiken mer attraktiv för pendlare. Ett levande stationsområde med förbättrad tillgänglighet till bostäder, arbeten, handel, service, m.m. ger många fördelar för lokalsamhället. Regionen behöver utveckla arbetet med att samordna planeringen kring bostäder och infrastruktur/kollektivtrafik tillsammans med länets kommuner genom att utveckla en regional fysisk översiktsplanering.

Bredband är en central del av infrastrukturen. Gävleborg har just nu stora utmaningar kring tillgång till bredband, framförallt när det gäller tillgången i mindre tätbefolkade områden. Fler aktörer måste göra ännu mer för att förbättra tillgången till bredband i länet. För Region Gävleborgs del handlar det om att både få ut mer fiber per krona och för att öka antalet kronor. Arbetet mot den nationella nivån är extra viktigt och behöver prioriteras med ett fokus på både resurstillgången och regelverket. Den nya bredbandsstrategin för Gävleborg är en viktig del i arbetet.

En pålitlig kollektivtrafik

En väl fungerande kollektivtrafik är en förutsättning för en hållbar utveckling i hela Gävleborg. Kollektivtrafiken möjliggör på ett klimatsmart sätt studier och arbete på andra orter, bättre matchning på arbetsmarknaden samt ett större utbud av rekreation. Region Gävleborg ska bedriva en kollektivtrafik som är billig, enkel och bekväm. Fokus ska ligga på att förbättra och utveckla tillgänglighet och pålitlighet. Målsättningen är en kollektivtrafik som möjliggör ett tillgängligt samhälle på fossilfri grund.

Fyra principer styr utvecklingen av kollektivtrafiken i Gävleborg: en större andel resor sker med kollektivtrafik; större funktionella studie- och arbetsmarknadsstråk i starka stråk; förnyelsebara drivmedel och minskad energiåtgång samt ett tillgängligt samhälle

Utbudet är avgörande för att en större andel resor ska ske med kollektivtrafik. Utbudet har utvecklats starkt de senaste åren, med både satsningar på utökad busstrafik och tågtrafik genom timmestrafik. Under 2020 ligger fokus på att följa upp och säkerställa att satsningarna faller väl ut – att kollektivtrafiken är pålitlig. Det handlar bland annat om att följa upp och justera SJ-avtalet om timmestrafik inklusive att se över och vid behov justera bytestiderna mellan olika trafikslag, att implementera tre nya reservtåg som kommer att bidra med ytterligare kapacitet (antal platser), möjlighet till visst utökad utbud och ökad robusthet genom reservkapacitet samt utveckla den samverkan mellan olika aktörer inom tågtrafiken som regionala kollektivtrafikmyndigheter är beroende av. Ett väl fungerande tågunderhåll är avgörande för ökad robusthet och tillgänglighet. Kontinuerlig översyn, aktiviteter för att förbättra underhållet, aktiv styrning och påverkansarbete ska bidra till detta.

Angående större funktionella studie- och arbetsmarknadsstråk har, genom de senaste årens samverkansavtal om trafik och trafikutveckling, möjligheterna till studie- och arbetsmarknadspendling över länsgränserna blivit betydligt bättre. Arbetet med det nationella initiativet ”ett nationellt biljettsystem” kan sannolikt bidra till förenkling. En regional biljettöversyn i syfte att förenkla men även att se över intäktsnivåer behöver genomföras.

Angående principen om ett tillgängligt samhälle är Närtrafiken en viktig del av möjligheterna för hela länet att leva och utvecklas. Närtrafiken är Region Gävleborgs anropsstyrda allmänna kollektivtrafik - kollektivtrafik som körs när resenärerna meddelat att de vill åka.

Med den utvecklade Närtrafiken kan alla länets resenärers tillgång till en billig, enkel och bekväm kollektivtrafik bli ännu bättre. Närtrafiken ska vara utbyggd i hela länet 2019, under 2020 ska Närtrafiken följas upp och anpassas. För att göra kollektivtrafikresandet enkelt och bekvämt behöver tillgängligheten ständigt förbättras. Det handlar om att minska antalet hinder, fysiska som mentala.

Mobil samåkning är en lösning som genom ny teknik möjliggör för personer att gemensamt använda transportresurser. Det är en lösning som skapar nya förutsättningar och är ett viktigt komplement till kollektivtrafiken. Mobil samåkning har under 2016 och 2017 bedrivits i projektform med stöd av regionen. Regionens fortsatta stöd behöver hitta en kontinuerlig form.

Angående principen om förnyelsebara drivmedel och minskad energiåtgång ska alla Region Gävleborgs landbaserade transporter vara fossilfria senast 2025. Här bidrar kollektivtrafiken dels genom att använda fossilfria bränslen och välja de mest energieffektiva förnyelsebara bränslena, dels genom att bilberoendet och därmed den totala energianvändningen kan minskas med en väl fungerande kollektivtrafik. När kollektivtrafiken 2017 gick över till fossilfria bränslen skapades nya möjligheter för regional produktion av bränslen. Under 2021 ska även den särskilda kollektivtrafiken bli fossilfri genom krav i nytt avtal som sluts 2020. Under 2020 påbörjas upphandling av landsbygdstrafik i Gästrikland, i det arbetet är förnyelsebara drivmedel och minskad energiåtgång fortsatt centrala delar.

Region Gävleborg ska under 2019 införskaffa två vätgasbussar i Sandviken. Bussarna är en del av Region Gävleborgs satsning på regional utveckling men dessutom en satsning på fossilfri kollektivtrafik som bygger på en blandning av olika bränslen. En kollektivtrafik som går på vätgas drar nytta av elfordonets alla fördelar samtidigt som en lokalt tillgänglig råvara används. Under 2020 beräknas att elbussar av batterimodell levereras och tas i bruk inom Gävle stadstrafik.

Digitaliseringens möjligheter – Jämlik digitalisering

Gävleborg ska bidra till att uppnå regeringens mål om att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Digitaliseringen skall förenkla vardagen för regionens invånare, besökare och företag genom ett smartare och öppnare samhälle som stödjer innovation och delaktighet. Inom det regionala utvecklingsarbetet ger digitalisering möjligheter att hitta nya, innovativa lösningar som stärker konkurrenskraften, bidrar till en hållbar utveckling och skapar fler jobb. Region Gävleborg ska i samverkan med företag, högskolan, offentliga aktörer och andra skapa förutsättningar för datadriven och digitalt driven innovation.

En ökad digitalisering kan förbättra och utveckla i stort sett varje del av Region Gävleborg. Inom hälso- och sjukvården kan det stärka arbetet för en mer jämlik och likvärdig vård av

god kvalitet i hela länet. Digitalisering kan också underlätta tillgång till kultur och ge möjlighet till egen medverkan i kulturella processer. Samtidigt finns många utmaningar med digitaliseringen och lösningarna måste anpassas till människors olika behov och livssituation. För Region Gävleborg ska ett jämlikhetsperspektiv alltid vara närvarande. Fokus ska också ligga på att digitaliseringen ska möjliggöra en hållbar landsbygd.

En effektiv och kvalitetssäker sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess

Förutom att bidra till medborgarnas välbefinnande är de gemensamt finansierade välfärdstjänsterna utformade för att främja ett högt arbetskraftsdeltagande, snabb produktivitet utveckling och stark konkurrenskraft.

Region Gävleborg ska prioritera sjukskrivningsfrågan för att skapa en effektiv och kvalitetssäker sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess i hälso- och sjukvården. Region Gävleborg ska genomföra insatser inom hälso- och sjukvården och utveckla samverkan med andra aktörer med syfte att förebygga eller förkorta sjukskrivning och främja människors återgång i arbete.

Miljöansvar och hållbar utveckling

Attraktiva miljöer och tillgänglighet

Hela länet ska leva och utvecklas

Kommersiell och offentlig service behövs för att skapa miljöer där det är attraktivt att bo, arbeta och driva företag. Utan service inga företag. Utan företag ingen service. Region Gävleborg ska prioritera, bidra till samt främja tillgängligheten till kommersiell och viss offentlig service för företag och medborgare i länets servicegläsa områden.

I gles- och landsbygd där traditionell kommersiell service försvunnit eller riskerar att försvinna finns behov av att ge stöd och bidra till nya lösningar. Region Gävleborg ska bidra till en god tillgänglighet till kommersiell service för medborgare och näringsliv i gles- och landsbygd. Syftet med stöd till kommersiell service är att upprätthålla och utveckla lokal service för dem som bor, verkar på och besöker landsbygden.

Region Gävleborgs närvaro i alla delar av länet är viktig för att nå en långsiktig regional utveckling. Därför ska den lokala välfärdsservicen inom och via organisationen säkras och stärkas ytterligare. Den lokala nivån, genom kommuner och samverkansorgan samt andra aktörer, är central för länets utveckling. Detsamma gäller för den nationella statliga nivån, särskilt via regeringens satsningar på en organisation för service på lokal nivå som inrättas inom Statens servicecenter.

Utredningen kring ”Hela Gävleborg” har resulterat i en omfattande kartläggning av Region Gävleborgs lokala närvaro samt en sammställning av exempel och alternativ till hur lokal närvaro kan stärkas. På basis av utredningen ska Region Gävleborg tillsammans med länets kommuner utveckla samverkan kring nya välfärdstjänster och arbetstillfällen i samverkan med statliga aktörer på regional nivå.

Hållbar näringslivsutveckling

I en värld med stora och snabba förändringar kopplade till klimat, miljö, social sammanhållning, demografisk utveckling och globalisering blir Region Gävleborgs regionala utvecklingsansvar allt viktigare för skapa förutsättningar för regional näringslivsutveckling. Förmågan till och förutsättningar för innovation och förändring blir allt viktigare.

Lösningarna på FN:s globala mål för hållbar utveckling är också möjligheter för näringslivet i Gävleborg. Miljödriven näringslivsutveckling har potential i alla branscher och kan därmed bidra till ökat företagande, exportmöjligheter och sysselsättning i både stad och landsbygd. Region Gävleborg ska med bildandet av ett Regionalt utvecklingsråd med särskild inriktning på hållbarhet i samverkan med andra skapa de möjligheterna.

Ett av de områden där Gävleborg har störst potential är de gröna näringarna. Omställningen till ett hållbart samhälle ger nya förutsättningar för bioekonomi, turism i olika former och livsmedelsproduktion. För de gröna näringarna i länet har regionen ett särskilt ansvar att omsätta Gävleborgs handlingsplan för Sveriges livsmedelsstrategi i verksamhet i hela länet. Målet är att öka självförsörjningsgraden, bidra till fler matföretagare och stärka konkurrenskraften inom det regionala jordbruket. Att främja produkter och tjänster som är närproducerade, ekologiska och miljösmygta är en förutsättning för en hållbar regional utveckling. Att det produceras mat i hela Gävleborg är en förutsättning för en levande landsbygd. Nuvarande jordbruksmark ska användas till odling och nedlagd jordbruksmark behöver tas i anspråk.

Jobbskapandet i ekonomin är allt mer beroende av små och medelstora företag. En ökad internationell konkurrens innebär att företag ständigt måste arbeta för att öka förädlingsvärdet, stärka sin konkurrenskraft, vara innovativa och hitta nya marknader. Ofta är enskilda entreprenörer och innovatörer starkt kopplade till de miljöer de bor och lever i. Globala nätverk samt lokala och regionala samarbeten blir allt viktigare för entreprenörskap och för att öka spridningen av innovationer. Region Gävleborg ska skapa förutsättningar för kontakter och nätverk i länet och möjliggöra deltagande på internationella arenor.

En aktiv klimatpolitik är också en politik för framtidens jobb. Genom att Gävleborg går före och investerar i klimat- och miljövänlig teknik stärks företagens konkurrenskraft. Företag i länet ska vara redo att sälja de innovationer som världen efterfrågar. Här spelar Region Gävleborg en viktig roll som samverkare och stöd. Region Gävleborg ska ge det stöd som behövs för att kunna skapa ett klimatsmart, resurseffektivt och hälsofrämjande samhälle och bidra till en giftfri vardag. För att stödja den gröna omställningen inrättade Region Gävleborg 2016 Ekocenter. Ekocentret ska fortsätta att utvecklas som en nod för en hållbar regional utveckling i länet – med fokus på cirkulär ekonomi, energi och grön omställning.

Jämlik och jämställd hälsa

Jämlik och jämställd hälsa är centrala områden för att länets invånare ska ha möjlighet att leva det liv de vill och bidra. Ett jämlikt Gävleborg är målet. Region Gävleborg ska arbeta för att minska klyftor mellan människor, mellan stad och landsbygd samt mellan fattiga och rika områden.

Hälsoläget i Sverige är generellt sett gott. Men hälsan är inte jämlikt och jämställt fördelad. Det finns systematiska skillnader i hälsa mellan samhällsgrupper med olika social position. Olika former av psykisk ohälsa har exempelvis ökat och är nu mycket vanligt, inte minst i yngre åldersgrupper. Det finns också tydliga sociala skillnader i hälsa och dödlighet. Hur länge man lever men också hur man mår medan man lever är således socialt skiktat, men just därför också påverkbart genom olika insatser. Region Gävleborg ska bidra till att nå regeringens långsiktiga mål att sluta de påverkbara hälsogapen.

God hälsa för alla, oberoende av social position, kön, funktionsförmåga, etnicitet, sexuell läggning, könsidentitet och ålder är målet för den regionala folkhälsopolitiken. Målet ska nås genom att skapa förutsättningar för människors inflytande och delaktighet, social och ekonomisk trygghet och goda och jämlika uppväxtvillkor. Region Gävleborg ska alltså skapa förutsättningar för en god hälsa, inte styra människors vanor. Region Gävleborg gör den största insatsen för folkhälsan genom att ha väl fungerande verksamheter som når alla på ett likvärdigt sätt.

Den ojämlika hälsan är ytterst en återspeglning av ojämlika livsvillkor och handlingsmöjligheter som är djupt rotade i samhällsstrukturen, och därmed heller inget som snabbt kan åtgärdas. En utveckling mot mer jämlik hälsa kräver ett ihärdigt och långsiktigt arbete, med fokus på stegvisa förändringar. Här kommer den jämlikhetsutredning som tillsattes i och med 2019 års budget vara ett viktigt verktyg för att försöka påvisa de komplexa sambanden och skapa dialog om åtgärder.

Forskningen pekar på ett brett spektrum av livsområden som är viktiga för hälsa, och det är därmed en stor bredd av samhällsaktörer och sektorer som kan påverka vilka resurser människor i olika samhällsskikt har tillgång till. För att alla dessa sektorer och aktörer ska kunna bidra krävs dock delaktighet och gemensamt ägarskap. Region Gävleborg arbetar tillsammans med flera aktörer för att påverka förutsättningarna för en god och jämlik hälsa.

Ett av de verktyg som Region Gävleborg arbetar med inom folkhälsoarbetet är sociala investeringar. Grundtanken med sociala investeringar är att styra resurser mot tidiga och förebyggande insatser, nya metoder och nya former av samverkan för att nå mänskliga vinster och lägre samhällskostnader samtidigt som sociala problem förebyggs.

Att skapa goda och jämlika uppväxtvillkor är redan prioriterat men 2020 skärps också den nationella styrningen då Barnkonventionen blir lag. För Region Gävleborg innebär det att fortsätta att utveckla former för att integrera barnets perspektiv och barnets bästa i hela verksamheten inklusive beslutsprocesser.

De senaste åren har nya innovativa företagsformer blivit allt vanligare. De utgör ett viktigt komplement till traditionella företag och offentlig sektor genom sin flexibilitet och anpassning utifrån individen. Arbetsintegrerande sociala företag finns etablerade i Gävleborg men skulle behöva spridas mer för att nå ännu fler. Region Gävleborg behöver utveckla sitt arbete för att stötta initiativ inom sektorn. IOP – Ideellt Offentligt Partnerskap - är också en form för samarbete som regionen ska undersöka möjligheterna med inom folkhälsoarbetet.

Omställning och miljö

Region Gävleborg tar sig an uppgiften att klara klimatutmaningarna genom att modernisera Gävleborg och ställa om till ett fossilfritt län. En omställning ger bättre miljö, ökad livskvalitet och fler jobb – Gävleborg ska gå före i den gröna omställningen.

Välståndande natur och miljö är en förutsättning för nuvarande och kommande generationers möjligheter till ett gott liv. Gävleborg har goda förutsättningar för att gå före i omställningen till ett miljömässigt hållbart samhälle som befinner sig inom naturens gränser. Gävleborg ska ta ansvar för sin del av del nationella miljömålen. Extra fokus ska ligga på att klara klimatutmaningen. Genom att modernisera Gävleborg och ställa om till ett fossilfritt län tar Region Gävleborg sig an denna utmaning. I samverkan med företag, offentliga organ och ideella krafter ska Region Gävleborg arbeta för att Gävleborg går före i omställningen och blir ett fossilfritt län.

Region Gävleborg ska vara en ledande aktör för att Gävleborg går före i omställningen till ett hållbart samhälle baserat på ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. En av Region Gävleborgs viktigaste verktyg i arbetet är att skapa samverkansmöjligheter mellan företag, civilsamhället, akademi och offentliga aktörer. För att Gävleborg ska kunna bidra till att FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling uppnås och samtidigt dra nytta av omställning ska ett Regionalt utvecklingsråd med särskild inriktning på hållbarhet skapas. Rådet arbete ska vara att hitta lösningar och möjligheter utifrån Parisavtalet och Agenda 2030. Rådet ska bestå av företrädare för en bredd av organisationer, såväl privata som offentliga.

En hållbar energiproduktion

Gävleborg har goda förutsättningar för att skapa hållbar regional och lokal energiproduktion. Redan idag produceras mycket energi från både vind och vattenkraft. Länet har stora outnyttjade möjligheter inom solenergin samtidigt som branschen utvecklas snabbt. Utvecklingen av fossilfria bränslen går allt fortare. Mer av produktionen och konsumtion behöver ske regionalt och lokalt – något som kan stärka den regionala utvecklingen, en cirkulär biobaserad ekonomi och är mindre miljöbelastande. Region Gävleborg ska bidra till produktion av mer solenergi och fossilfria bränslen i Gävleborg.

Biogas, biodiesel, eldrift, vätgasdrift – alla fossilfria bränslen behöver finnas kvar och utvecklas. Arbetet utgår från att det ska vara möjligt att tanka fossilfritt i hela länet. Gävleborg har redan goda förutsättningar – med möjlighet att tanka biogas, el och vätgas samt Elväg Gävle. Trots det återstår mycket arbete för att det inte bara ska vara lokalt fungerande lösningar. "Roadmap för fossilfritt Gävleborg 2030" samlar länets relevanta aktörer i en gemensam process som gör det möjligt att samordna och synliggöra gemensamma prioriteringar för ett fossilfritt transportsystem. Genom roadmap:en skapas en gemensamt förankrad målsättning och handlingsplan för Gävleborg. Under 2020 börjar det

konkreta arbetet utifrån handlingsplanen mot det gemensamma övergripande målet att hela Gävleborgs län ska vara fossilfritt 2030.

Ett hållbart energisystem kräver att produktionen ställer om och att konsumtionen minskar. Ekocenter arbetar tillsammans med länets energi- och klimatrådgivare för att öka effektiviteten och minska konsumtionen av energi. Regionen behöver under 2020 fortsätta utveckla konstruktiva samarbeten avseende energieffektiviseringar och -besparingar tillsammans med relevanta aktörer, med särskilt fokus på länets företag oavsett storlek.

Samhället behöver minska resursanvändningen för att lyckas med den gröna omställningen. Minskningen måste ske inom både produktion och konsumtion. Region Gävleborg behöver gå före samtidigt som samverkan och samarbete med andra aktörer förstärks. Under 2020 ska detta arbete intensifieras.

De resurser som trots allt nyttjas måste i större utsträckning vara en del av en cirkulär ekonomi. Gävleborg har stora outnyttjade förutsättningar för en cirkulär ekonomi inom många områden, inom exempelvis tillverkningsindustrin, matproduktionen, bioekonomi och återanvändning. Region Gävleborg kan bidra till den cirkulära ekonomin genom samverkan med företag, offentlig sektor och föreningar. Detta arbete behöver utvecklas och breddas under 2020.

Region Gävleborgs interna miljö- och hållbarhetsarbete

Vägledande för Region Gävleborgs miljöarbete är de nationella miljömålen, där Gävleborg ska leva upp till sin del. I det arbetet ingår att arbeta efter både de nationella miljö kvalitetsmålen, generationsmålet och de globala målen för hållbar utveckling. Region Gävleborg har högt ställda mål, mål som ställer krav på ständig utveckling och förbättring av arbetet.

I det interna arbetet strävar Region Gävleborg efter att minimera sin miljö- och klimatpåverkan genom att hushålla med energi, naturens resurser och eftersträva cirkulär ekonomi. På sikt ska Region Gävleborg bli både klimatneutral och fossiloberoende. Region Gävleborgs verksamheter ska vara klimat- och resurseffektiva, hälsofrämjande och giftfria. Senast 2025 ska alla Region Gävleborgs sjö- och landbaserade transporter vara fossilfria. Region Gävleborg deltar genom Hållbarhetsförvaltningen under 2019 och 2020 i det nationella SKL-projektet Modellregioner i syfte att integrera jämlikhet och jämställdhet i styrningen.

Det växande vårdbehovet innebär också att miljöbelastningen ökar, både från vårdverksamheterna och indirekt genom inköp av varor och tjänster. Region Gävleborg ska vidta åtgärder som minskar miljöbelastningen från läkemedel, textilier, livsmedel och andra varor i alla led, från produktion till användning och avfall.

Välfungerande och miljövänliga fastigheter

Fastigheter för framtidens behov

Region Gävleborg har sjukhus, folkhögskolor, hälsocentraler och kontor i hela Gävleborg. Fastigheterna ska motsvara verksamhetens behov av funktionella lokaler på ett långsiktigt hållbart sätt. När utvecklingstakten i verksamheten ökar, ökar också kravet på flexibilitet i lokaler och fastighetsplaner. Region Gävleborgs fastigheter ska vara av god kvalitet med attraktiva och funktionella miljöer.

Utgångspunkten för alla om- och nybyggnationer är lokaler som är hållbara för människa och miljö. Nya lokaler ska klara högt ställda miljökrav. Trä ska användas i största möjliga utsträckning. Livscykelperspektivet ska alltid stå i fokus. I samarbete med andra ska nya lösningar alltid sökas.

För att skapa lokaler som är anpassade efter medarbetare, patienter, närstående, elever och allmänheten behov ska planeringen vara inkluderande. Delaktighet ska skapas kring utvecklingen av byggnader, teknik och logistik.

Hälso- och sjukvårdens lokaler ska bestå av läkande miljöer, både inom- och utomhus. Byggnaderna ska präglas av trygghet, tillgänglighet och integritet. Patienten kommer alltid i första hand.

Framtidsbygget

Framtidsbygget är samlingsnamnet för en mängd om och nybyggnationer av sjukhusen i Hudiksvall och Gävle. Det är en omfattande modernisering av sjukhusen och omfattar byggnadsinvesteringar på över fem miljarders kronor. De nya lokalerna ger en högre flexibilitet och kommer vara bättre anpassade till modern sjukvård och framtida teknikutveckling.

Patienter och vårdpersonal ska vara med och definiera behov utformning av de nya lokalerna. Mål och principer behöver sättas upp och prioriteras över professions- och organisationsgränser för att utforma framtidens patient- och medarbetarupplevelser. Moderna innovationstekniker, såsom användarcentrerad design, hjälper till att samordna olika aktörers behov.

Planering och genomförande av Framtidsbygget ska genomföras med hänsyn till innovativt och hållbart byggande. De om- och nybyggnader som företas ska vara klimatsmarta, byggda av hållbara material och ta tillvara på innovativa lösningar.

Kunskap och kultur

Kultur för alla – i hela länet

Kultur bidrar till att människor kan se världen med nya ögon, byta perspektiv och tänka på andra sätt. Kulturen präglas av sin tids föreställningar, motsättningar och villkor. Men den återspeglar inte bara samhället. Genom konst och andra kulturyttringar utgör kulturen också en förändrande kraft som bidrar till människors medvetande om sig själva och om samhället. Därför är det så viktigt att konsten får verka fritt. Att den varken underkastas censur, ideologier eller kommersialism. I tider där makthavare i flera länder begränsar kulturaktörers oberoende och yttrandefrihet finns det också särskilda skäl att värna och lyfta den fria konsten. Det öppna samhället och det fria ordet värnas genom att en mångfald av synsätt, åsikter och perspektiv kommer till uttryck genom bl.a. ett levande och mångfacetterat kulturliv.

För att konsten ska få möjlighet att spela en större roll i såväl samhället som i människors liv måste kulturpolitiken vara aktiv och skapa förutsättningar för kultur som både underhåller och roar men också provocerar, retar och upprör. Förutsättningarna för såväl det lekfulla, spontana planet som på den professionella nivån ska både främjas och skapas. Region Gävleborg ska främja likvärdiga förutsättningar för kulturlivet och göra det tillgängligt för alla i hela länet. Det är det allmännas ansvar att alla ska ha tillgång till högklassig och professionellt framställd kultur och möjlighet att själva utöva olika former av kultur. Detta gäller särskilt i ett samhälle som värnar alla människors lika möjligheter till ett gott liv och där ingen människas livsval ska inskränkas av på grund av ekonomi, kön, etnicitet eller andra former av diskriminering.

Att ta del av och att utöva kultur och konst har en dokumenterad effekt på hälsa och välbefinnande. När människor möts och delar upplevelser ökar den sociala sammanhållningen och tilliten till varandra och därmed stärks den sociala hållbarheten. Barn i hushåll med sämre ekonomi deltar i lägre utsträckning än andra i organiserade fritidsaktiviteter. Det är vanligare att barn i familjer med sämre ekonomi uppger att de skulle vilja delta i någon kultur-, idrottseller föreningsaktivitet men att de inte har möjlighet. Därför är barn och ovana deltagare prioriterade målgrupper. Kulturen ska finnas i hela länet, fysiskt men också genom ökad digitalisering.

Region Gävleborg ska verka för en ökad tillgänglighet i vård och omsorg för professionell kultur och särskilt beakta samverkan mellan kulturverksamheter och kommuner.

Kompetensförsörjning och matchning

Sambanden mellan hållbar tillväxt, sysselsättning, skattekraft och välfärd gör kompetensförsörjning och matchning till ett prioriterat område för Region Gävleborg. Utmaningarna som finns i Gävleborgs län liknar mycket generella utmaningar i riket, exempelvis arbetskraftsbristen och den höga arbetslöshetsnivån bland ungdomar och utrikesfödda. Den demografiska utvecklingen med ökande andel äldre är också en utmaning som länet delar med många andra län. Länet har relativt låg utbildningsnivå och hög arbetslöshet.

Kompetensförsörjning och matchning rör arbetsmarknadens efterfrågan i både privat och offentlig sektor, företags och offentliga arbetsgivares eget strategiska arbete för att vara konkurrenskraftiga, utbud av utbildningar på olika nivåer och platser, och elevers och studenters val inför framtiden. Matchning behöver göras till utbildningar som leder till jobb, det vill säga som leder till bristyrken. Att minska tiden som människor är arbetslösa är ytterligare en utmaning. Med lång tid i arbetslöshet minskarmöjligheterna att komma i arbete.

Målet för den regionala tillväxtpolitiken är utvecklingskraft i alla delar av länet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft. En väl fungerande kompetensförsörjning är en central fråga för att stärka den regionala konkurrenskraften och bidra till hållbar regional tillväxt genom att privat och offentlig sektor får tillgång till rätt kompetens, på rätt plats och i rätt tid.

Region Gävleborg ska prioritera och utveckla arbetet med att samordna kompetensförsörjningsfrågorna på regional nivå. Med regionalt kompetensförsörjningsarbete avses strategiskt arbete som bidrar till en väl fungerande kompetensförsörjning i näringslivet och offentlig sektor. I arbetet ska ingå att utifrån de prioriteringar som görs i den regionala utvecklingsstrategin och andra relevanta strategier, fastställa målsättningar för och samordna regionalt kompetensförsörjningsarbete i samverkan med kommuner, statliga myndigheter, utbildningsanordnare och andra berörda aktörer.

Arbetet ska även bidra med analyser och prognoser över kompetensförsörjningsbehov. Med utgångspunkt i de behov som framkommer i analyser och prognoser, ska kompetensförsörjningsarbetet också samordna och samverka kring insatser tillsammans med kommuner, statliga myndigheter, företrädare för arbetslivet, utbildningsanordnare samt andra berörda aktörer i näringslivet och i den offentliga sektorn i länet på kort och lång sikt.

Region Gävleborg ska vidare samverka med Arbetsförmedlingen och länets kommuner kring planering av utbudet av utbildning och validering som arbetsmarknadspolitiska insatser.

Kunskap, kompetens och arbete – en förutsättning för jämlikhet

Om jämlikhet i livsvillkor och därigenom också i hälsa och tillit ska kunna uppnås är arbetslösheten ett av de stora problemen som måste hanteras. Arbetslöshet är ojämlikhet. Arbetslösa löper en betydligt högre risk för ohälsa och för tidig död. Det är inte bara längden på arbetslösheten som påverkar hälsan. Även när i livet en person är arbetslös, är av betydelse. De som är arbetslösa i känsliga perioder, som till exempel i ungdomsåren, kan fortfarande vara påverkade efter tio till tjugo år, de löper till exempel högre risk att drabbas av ångest eller depression. Ungdomar och särskilt de som saknar gymnasiebetyg är en prioriterad grupp.

I dag är arbetslösheten särskilt betydande för de som saknar en gymnasieutbildning. Den är också hög bland dem med utländsk bakgrund. Åtgärder för att bättre ta tillvara potentialen bland dem som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden ska stärkas. Personer med utländsk bakgrund är en prioriterad grupp.

Längre utbildning innebär högre medellivslängd. De kunskaper och kompetenser som är resultatet av utbildning är viktiga för hälsan och utbildning är ofta en förutsättning för att få fotfäste på arbetsmarknaden. Sambandet förs vidare till barnen, barn till föräldrar med lång utbildning kommer alltså sannolikt att leva längre än barn till föräldrar med kort utbildning.

En fullständig skolgång, även med genomsnittliga betyg, ger ett starkt skydd mot utanförskap och ohälsa. Den största skillnaden blir mellan dem som fullföljer gymnasiet och får slutbetyg med behörighet att studera vid högskola och de som hoppar av gymnasiet. Utan gymnasieexamen ökar sannolikheten för ekonomisk inaktivitet med 118 procent, jämfört med de unga som har behörighet. Högst andel (40 %) unga utan gymnasiebehörighet återfanns i familjer där ingen av föräldrarna arbetade. Alternativa studievägar som folkhögskolan och Komvux utnyttjas i högre grad av resursstarka grupper.

Vidareutbildning, en god matchning och möjlighet att kunna byta karriär under ett arbetsliv är inte bara frågor om stark produktion, konkurrenskraft och tillväxt i samhället. Det handlar också om att erbjuda alla möjlighet att bidra. Möjligheten till livslångt lärande är avgörande för samhällets välbefinnande och sammanhållning och är kopplad till förmågan att klara andra utmaningar, som till exempel den höga arbetslösheten, demografin och migrationen. Det livslånga lärandet gör att fler kan etablera sig på arbetsmarknaden, utveckla sig under yrkeslivet och ställa om sin karriär när arbetsmarknaden eller hälsan och kroppen så kräver.

Region Gävleborg har verktyg i form av tre folkhögskolor men driver också, tillsammans med andra aktörer, projekt som inkluderar andra utbildningsformer – t ex yrkeshögskola. Region Gävleborg ska utveckla samverkansformer som leder till ökad användning av folkhögskolorna.

Forskning och innovation

För att kunna svara upp mot framtidens krav är det angeläget att de metoder som används är vetenskapligt utvärderade, med bevisad effekt. Kunskapsgenerering är därför en viktig uppgift för Region Gävleborg.

Region Gävleborg ska medverka vid planering, finansiering och genomförande av kliniskt forskningsarbete, folkhälsovetenskaplig forskning samt forskning som bidrar till främjande av regional utveckling. Detta för att bibehålla och öka kompetens och kunskap i verksamheterna men också för att vara en attraktiv arbetsgivare.

För att patienter och anhöriga ska ha en snabb och nära tillgång till en kvalitativ vård när de behöver den, krävs innovationer inom både teknik och personalorganisation. Innovativ vård innebär flera perspektiv. Ett är den snabba digitala utvecklingen som kan bidra till bättre och mer nära vård. Ett annat är personalen.

Utbyte av erfarenheter inom arbetsmiljöområdet ska genom samverkan med olika lärosäten, bl a Högskolan i Gävle, Karolinska Institutet och Arbets- och miljömedicin, förbättras. Ett viktigt område är att öka kunskaperna om digitaliseringens påverkan på organisationer och medarbetare.

Välfärd och trygghet

Sjukvård ur patientens perspektiv

Hälso- och sjukvården ska vara anpassad efter patienternas behov och behovens storlek ska styra vårdens prioriteringar. Vården ska vidare vara samordnad och tillgodose patientens behov av kontinuitet. Patienten ska också ges möjlighet att delta i beslut om vård och behandling. Detta är grunden i en sjukvård ur patientens perspektiv.

Idag efterfrågar patienterna och deras anhöriga större delaktighet och djupare involvering i sin egen vård. Det betyder att patienten genom information och utbildning ska kunna vara delaktig i och äga sin vårdssituation. Sjukvården ska underlätta för alla patienter att ta ett större ansvar för sin egen vård. Nära och trygga relationer är viktig. Om man önskar ska familj och närstående därför inkluderas. Alla som möter sjukvården ska uppleva respekt för sina individuella behov, preferenser och värderingar. Kontinuiteten i patientens vårdmöten ska förbättras. Sjukvårdens nuvarande uppdelning i olika specialiteter samt separering av förebyggande hälsoarbete måste utvecklas mot en helhetssyn på patienten med både medicinska och icke medicinska behov. Sjukvården ska bli bättre på att ge information som gör det möjligt för patienten att ta bra beslut om sin vård och hälsa. Då behövs lättillgänglig information om vilka behandlingsalternativ som finns att välja mellan och hur man själva kan ha uppsikt över sin sjukdom.

Kontakten med och bemötandet i sjukvården måste utveckla bättre förutsättningar för patienten och anhöriga att ta en mer aktiv roll. Det är patienten som bär sin sjukdom och som är expert på sin egen kropp och sina symptom. Därför måste sjukvården bli bättre på att lyssna till denna kunskap.

Det behöver byggas upp starkare stödande sammanhang runt patienten. Samordningen av information måste bli bättre och det är sjukvårdens ansvar att tillhandahålla det. Samarbetet kring patienten ska utvecklas och patienten ska ha tillgång till den vård hon behöver via sin vårdkontakt.

Den samlade informationen från patienter och närstående ska bättre tas till vara och återkopplas effektivare till verksamheten, i syfte att utveckla vården. Möjligheterna att lämna synpunkter och klagomål ska bli bättre kända i länet.

Tillgängligare sjukvård

Tillgänglighet är en av de viktigaste kvalitets- och jämlikhetsaspekterna för hälso- och sjukvården. Att vården ska vara tillgänglig framhålls i hälso- och sjukvårdslagen och är av stor vikt för patienternas förtroende för och nöjdhet med vården. En tillgänglig vård innebär bl.a. en vård som är lätt att nå och som ges i rimlig tid. Väntetiderna till vården innebär en fortsatt utmaning för hälso- och sjukvård i länet. God tillgänglighet förutsätter balans mellan

befolkningens efterfrågan och sjukvårdens kapacitet och är därmed en fråga om prioritering utifrån behov, inte den enskildes ekonomiska och sociala förutsättningar.

Tillgänglighet handlar om att vården ska ges i rimlig tid för den enskilde. Men för patienten och hennes anhöriga innebär god tillgänglighet också att få träffa rätt person, med rätt kompetens vid upprepade tillfällen, att erbjudas bra information, mötas av en trygg fysisk miljö, att ha tillgång till en flexibel bokning, mm. I det individuella vårdmötet ska sjukvården i Gävleborg stärka individens tilltro att hantera sin egen sjukdom. Vården ska vara en serviceinriktad verksamhet. Därför ska tillgängligheten öka och köerna till vården minska i Region Gävleborg.

Brister i vårdens tillgänglighet beror inom vissa områden på svårigheter att rekrytera och behålla personal, men till betydande del är förklaringen också att befintlig personals kompetens inte utnyttjas fullt ut samt att strukturella och organisatoriska hinder föreligger.

Jämlik och jämställd hälso- och sjukvård

Folkhälsa är ett uttryck för befolkningens hälsotillstånd som tar hänsyn till såväl nivå som fördelning av hälsan. Folkhälsa handlar inte enbart om att befolkningens hälsa bör vara så bra som möjligt. Det handlar även om att hälsan i befolkningen bör vara så jämnt fördelad som möjligt d.v.s. att det inte förekommer strukturella skillnader i dödlighet och sjuklighet mellan olika grupper.

Folkhälsoutvecklingen i länet är positiv och allt fler överlever sjukdomar så som stroke, cancer och hjärtsjukdomar. Det finns dock fortfarande omotiverade skillnader i hälsa bland olika grupper, exempelvis för personer med kort utbildning eller funktionsnedsättning och utlandsfödda personer.

Hur länge man lever men också hur man mår återspeglar ojämlika livsvillkor. Sedan 1990-talet ökar skillnaderna i människors hälsa. Hälso- och sjukvården har en särskild roll som direkt påverkar hälsa och överlevnad genom förebyggande, behandlande och rehabiliterande insatser. Region Gävleborg ska bidra till att minska och inom en generation sluta de påverkbara hälsoklyftorna.

Jämställdhet i hälso- och sjukvården handlar om att synliggöra vårdens förutsättningar att erbjuda kvinnor och män en jämlik vård och motverka omotiverade skillnader.

Utöver det individuella vårdmötet ska sjukvården i länet arbeta med en strukturell ansats för att utjämna omotiverade hälsoskillnader. Idag varierar hälsa kraftigt mellan socioekonomiska grupper och vårdens resultat skiljer sig mellan grupper, dessutom finns skillnader i faktisk behandling beroende på människors kön, etnicitet, ekonomiska ställning och utbildningsnivå. Även geografi påverkar tillgång till sjukvård. För att bryta ojämlikheten ska sjukvården uppmärksamma särskilda behov hos utsatta grupper.

Förlossningsvården och vården som rör kvinnors hälsa är en prioriterad fråga. Region Gävleborg ska genomföra insatser som stärker mödravården, förlossningsvården och kvinnors hälsa.

Cancervården är en prioriterad fråga. Var tredje svensk drabbas någon gång i sitt liv. Region Gävleborg ska genomföra insatser som ökar tillgängligheten och minskar väntetiderna i cancervården.

Personer med psykisk ohälsa och missbruksproblematik har inte sällan en sämre fysisk hälsa och kortare livslängd jämfört med befolkningen som helhet. Särskilt tydliga är skillnaderna hos personer med allvarlig eller komplicerad psykiatrisk problematik. Region Gävleborg ska genomföra insatser som förbättrar arbetet mot psykisk ohälsa. Barns psykiska ohälsa ska prioriteras särskilt. Målet är att barn- och ungdomspsykiatrin inom Region Gävleborg ska vara köfri senast 2022.

God och nära vård

Befolkningsutvecklingen, hälsoläget, vårdbehovet och slutsatserna i de nämnda statliga utredningarna ger en bild av hälso- och sjukvården i Gävleborg som i stort liknar bilden i övriga landet. Resurserna används inte på bästa sätt. Kraven på effektivisering ökar de kommande åren på grund av förändringar i befolkningens sammansättning. Allt fler människor lever länge med flera diagnoser, och behöver en annan typ av vård än vad vårdsystemet är rustat för. Hälso- och sjukvården i Gävleborg behöver ställa om för att möta dessa förändrade behov.

Utvecklingsarbetet i Region Gävleborg ska styra över vården mer mot primärvård, vården ska ges nära länsbefolkningen och i huvudsak som öppenvård. Primärvården ska vara den första kontakten med sjukvården. Integrationen mellan primärvården och sjukhusvården ska förstärkas och utvecklas. Omställningen av vården i Region Gävleborg ska ha stöd i de statliga utredningarna på området och innebära samverkan mellan primärvårdens offentliga och privata aktörer, slutenvård och kommunal vård med fokus på vanligt förekommande sjukdomar och ofta förekommande insatser. Utvecklingen av den nära vården är en prioriterad uppgift i Region Gävleborg.

Begreppet ”nära” har flera dimensioner. Förutom geografisk närhet kan närhet också vara relationell eller handla om tillgänglighet. Kontinuitet i vården – att ha en fast vårdkontakt och få träffa samma vårdpersonal – kan ge en känsla av närhet. Att vara trygg i att vården samordnas och att få träffa rätt kompetens, kan sammantaget skapa en känsla av närhet. Generösa öppettider och olika kontaktmöjligheter är andra dimensioner. En kombination av fysiska möten och digitala möten utifrån patientens behov, kan bidra till närhet. Det är patientens upplevelse som avgör om vården är nära eller inte.

Kommunerna och de privata vårdgivarna i primärvården är viktiga för det totala vårdutbudet i länet och för sjukvårdens utveckling. Region Gävleborg ska aktivt och välkomnande involvera kommunerna och de privata vårdgivarna i utvecklingen av den nära vården.

För att möjliggöra ett effektivare resursutnyttjande, ökad kvalitet och bättre tillgänglighet inom hälso- och sjukvården, har beslut tagits om en förändring av hälso- och sjukvårdens struktur och organisation i Region Gävleborg (budget 2019 och ekonomisk plan 2020-2021 för Region Gävleborg dir RS 2018/635). Utvecklingsarbetet är fortsatt prioriterat och ska bidra till en modern, jämlik, tillgänglig och effektiv vård.

Samverkan

För att bedriva en god hälso- och sjukvård och för att medverka till att förbättra människors hälsa måste Region Gävleborg samverka med andra aktörer. För sjukvården utgör samverkan med kommunerna, privata vårdgivare, Uppsala-Örebro sjukvårdsregion samt staten, i form av Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, centrala fora för att utveckla verksamheten.

Arbetet med att tillgängliggöra tjänster och produkter för personer som har rörelsehinder, tal- och språksvårigheter samt kognitiva och medicinska funktionsnedsättningar ska stärkas. Arbetet ska ske i samverkan med kommunerna.

En hälsofrämjande arbetsmiljö

Hälso- och sjukvården är en stor arbetsgivare som har individens och befolkningens hälsa som sitt huvuduppdrag. För att vara trovärdig i detta uppdrag måste Region Gävleborg vara en förebild för andra genom att ge sina anställda en bra arbetsmiljö. I en bra arbetsmiljö ingår möjligheter för vårdprofessionerna att öka sin kompetens och förutsättningar till att medverka i utvecklingen av hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser.

En mer jämlik vård närmare patienten, ur hans eget perspektiv förutsätter en förändrad kultur i hälso- och sjukvården. Utvecklingen av sjukvården kommer också att kräva en tydligare kunskaps- och professionsstyrning. Kunskapsstyrning innebär att verksamheten aktivt utvecklar, sprider och använder bästa möjliga kunskap inom hälso- och sjukvården. Bästa kunskap ska finnas tillgänglig och användas i varje patientmöte. Region Gävleborg ska stärka arbetet med och etablera en sammanhållen struktur för kunskapsstyrning.

Detaljstyrning blir ett hinder för att utföra ett bra jobb. Region Gävleborg ska gå från mätning för detaljstyrning till mätning för att följa och återföra kunskap till professionerna. Sjukvårdspersonalens kompetens och yrkesetik ska tas bättre tillvara och de fackliga organisationerna ska visas större tillit i såväl utvecklings- som kvalitetsarbetet.

Ledarskap i sjukvården ska inriktas på att visa tillit, inspirera och ge utrymme för medarbetarna att växa. En ökad autonomi ställer högre krav på att sjukvårdspersonalen tar

ett större ansvar för att professionens kunskaper hålls höga, att yrkesetiken följs och kommer sjukvårdens utveckling till del.

Region Gävleborgs förmåga att försörja hälso- och sjukvården med medarbetare med adekvat kompetens har betydelse för flera centrala faktorer, såsom kvalitet och tillgänglighet i hälso- och sjukvården. Mot bakgrund av frågans betydelse ska Region Gävleborg vidta flera olika insatser för att bidra till en hållbar kompetensförsörjning inom hälso- och sjukvården.

Anställningsvillkor, löner och förmåner utformas så att de främjar prestation och ett hållbart yrkesliv. Dessa ska upplevas som attraktiva och göra det möjligt att rekrytera och behålla medarbetare. Arbetet med att ständigt förbättra arbetsmiljön är avgörande för hur Region Gävleborg uppfattas som arbetsgivare. Att arbeta systematiskt med att stärka och utveckla arbetsmiljön för och tillsammans med medarbetarna ska vara en naturlig del i den dagliga verksamheten. En hälsofrämjande arbetsplats präglas av arbetsförhållanden där krav och resurser är i balans. Arbetet med att skapa en god arbetsmiljö kan t ex innebära att se över schemaläggning eller testa olika former av arbetstidsmodeller. Medarbetare har rätt till heltid och tillsvidareanställning ska erbjudas så långt som möjligt. Arbetsmiljöarbetet bygger på samverkan mellan politiker, fackföreningar, chefer, och medarbetare.

Tillvaratagandet av nyanländas kompetens är angeläget och Region Gävleborg ska effektivisera och förbättra valideringsarbetet för nyanlända med hälso- och sjukvårdsutbildning från annat land.

Arbetet för att bli oberoende av hyrpersonal i sjukvården ska fortsätta. Bättre kontinuitet för patienterna, en god arbetsmiljö och stabilare kostnadsutveckling är de tre huvudskälen för arbetet i Region Gävleborg. Att bli hyroberoende innebär att Region Gävleborg ska ha en stabil bemanning och klara sitt grunduppdrag med egna medarbetare.

De ekonomiska resurserna inom vården ska användas hållbart och på bästa sätt, både för befolkningens hälsa och för varje enskild patient. Trots allt fler anställda i vården uppvisar verksamheten i vissa delar en minskad eller bestående produktionsvolym. Produktiviteten i vården ska öka. Krav på hushållning med resurser och kostnadseffektivitet är en självklar del av de krav som ställs på verksamheten. Förvaltningen ska anpassa verksamheten till den tilldelade budgetramen.

Ekonomi

Det är viktigt att fortsätta att bedriva en ansvarsfull ekonomisk politik. Region Gävleborg ska ha fortsatt goda ekonomiska marginaler. Ordning och reda i de offentliga finanserna bidrar till en god ekonomisk utveckling och till att värna välfärden. Offentliga medel i Region Gävleborg ska användas så effektivt och ändamålsenligt som möjligt för att uppnå största möjliga nytta.

Utgångspunkter

Utgångspunkter för budgetförslaget är styrelsens budget- och planeringsförutsättningar 2020 -2022, styrelsens och nämndernas årsplaner, styrelsens resultatprognos för 2019 samt fullmäktiges långsiktiga finansiella mål. Ytterligare utgångspunkter har varit Sveriges Kommuner och Landstings (SKL:s) skatteunderlagsprognos och EkonomiNytt 07 i maj 2019 samt Ekonomirapport i maj 2019.

Ekonomiska planeringsförutsättningar

Den starka svenska konjunkturen börjar nu mattas av. BNP-tillväxten i Sverige bedöms falla från 2,4 procent 2018 till 1,4 procent 2019 och 2020. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) bedömer därför att den långa perioden av stigande sysselsättning i Sverige ser ut att upphöra. Även för viktiga svenska handelspartners som till exempel Tyskland, minskar BNP-tillväxten, vilket får stor betydelse för den europeiska ekonomin. I SKL:s prognos är det dock inte nettoexporten som är huvudförklaringen till den minskande svenska BNP-tillväxten, utan en svag efterfrågan på den svenska marknaden. Sjunkande bostadsinvesteringar samt en svag utveckling för övriga investeringar inom näringslivet är de främsta orsakerna.

Trots låg BNP-tillväxt förblir arbetsmarknaden rätt stark. SKL räknar också med att den långsamma uppgången i löneökningstakten fortsätter och att löneökningarna förblir historiskt sett dämpade. Den svaga utvecklingen av produktiviteten som rått sedan finanskrisen 2008 antas fortsätta. För åren 2021–2022 förutses ett konjunktur neutralt resursutnyttjande, sysselsättning och arbetslöshet.

Nyckeltal för den svenska ekonomin (SKL, EkonomiNytt 07/2019)

Årlig procentuell förändring	2018	2019	2020	2021	2022
BNP. kalenderkorrierad	2,4	1,4	1,4	1,4	1,5
Relativ arbetslöshet, nivå	6,3	6,3	6,5	6,8	6,8
Realt skatteunderlag	1,1	1,2	0,3	0,3	1,0
KPI	2,0	2,0	2,4	2,4	2,6

Under 2018 skedde en inbromsning av skatteunderlagstillväxten bland annat beroende på att löneökningarna avtog. SKL:s bedömning är att utvecklingen av skatteunderlaget fortsätter att avta under 2019. Huvudorsaken är att sysselsättningen ökar långsammare. Prognosen för

2020 är att högkonjunkturen går mot sitt slut, med fortsatt svagare sysselsättningsutveckling och en minskning av arbetade timmar som följd. Detta påverkar skatteunderlaget negativt, men motverkas till viss del av att lönehöjningarna blir lite större liksom vissa sociala ersättningar. Skatteunderlagstillväxten bedöms bli fortsatt låg 2021, men högre under 2022.

Regionernas ekonomi 2018-2022 (SKL, Ekonomirapporten maj 2019)

Årlig procentuell förändring	2018	2019	2020	2021	2022
Medelskattesats, kr	11,44	11,55	11,63	11,63	11,63
Skatteintäkter och generella statsbidrag	3,6	4,5	4,0	5,0	3,9
Verksamhetens kostnader	5,7	3,9	3,7	3,7	3,5
Prisförändring LPIK	3,2	2,4	2,5	2,5	2,3
Resultat, mdkr	0,5	0,9	0,6	3,7	3,8
Andel av skatteintäkter o statsbidrag, %	0,2	0,3	0,2	1,0	1,0

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning

I Kommunallagen anges att landsting ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Ett resultat enligt god ekonomisk hushållning är en resultatnivå som konsoliderar ekonomin vilket bl.a. innebär att budgeten ska upprättas så intäkterna överstiger kostnaderna. Syftet med det positiva resultatet är att generera kassaflöde för att bl.a. täcka investeringsutgifter och pensionsutbetalningar samt att inflationssäkra det egna kapitalet. Ekonomin ska dessutom vara långsiktigt hållbar och klara svängningar i konjunkturen.

Som riktlinjer för god ekonomisk hushållning fastställer fullmäktige årligen långsiktiga finansiella mål för verksamheten. Dessa omfattar såväl ekonomiskt resultat som ekonomisk ställning. Region Gävleborg har inte gjort avsättningar till resultatutjämningsreserv och planerar inte att göra det under perioden fram till 2022.

Fullmäktige ger också anvisningar om hur uppföljning och rapportering ska göras av styrelsen och nämnder. Vidare har fullmäktige fastställt direktiv för pensionsfond och finansförvaltning.

Finansiella mål

Enligt kommunallagen ska fullmäktige fastställa mål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. God ekonomisk hushållning innebär en sund ekonomi och en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet.

För god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet ska bl.a. anges en tydlig ambitionsnivå för den finansiella utvecklingen. Styrelsen föreslår följande mål:

Verksamheten ska ha en långsiktig betalningsförmåga och klara perioder av underskott. Tillgångarna i verksamheten finansieras dels med eget kapital och dels med externa skulder. En allt för hög skuldsättningsgrad ökar risken för att påverkas negativt av finansiella kostnader. En större andel eget kapital gör att framtida investeringar kan finansieras med egna medel. Styrelsens bedömning är att nuvarande andel eget kapital (34,3 procent per den 31 december 2018) i balansräkningen är rimlig. Målet är att soliditeten inte får understiga 30 procent utan att särskilda skäl anges i delårsrapport och årsredovisning.

Region Gävleborg behöver redovisa ett positivt resultat för att inflationssäkra det egna kapitalet, klara framtida pensionsåtaganden, vidmakthålla anläggningstillgångar genom reinvesteringar samt skapa utrymme för att klara oförutsedda kostnader eller minskade skatteintäkter. Enligt Lag om kommunal bokföring och redovisning (2018:597), som gäller fr.o.m. den 1 januari 2019, ska kortfristiga finansiella placeringar marknadsvärderas. Styrelsens bedömning är därför att utvecklingen av skatteintäkter och nettokostnader innebär att ett realistiskt långsiktigt resultatmål uppgår till 2 procent inklusive värdeförändring av kortfristiga finansiella placeringar av verksamhetens nettokostnad, vilket bedöms vara förenligt med god ekonomisk hushållning.

Respektive verksamhet ska bedrivas inom de budgetramar som fullmäktige har tilldelat i tabell 2. Styrelse och nämnder ska löpande följa upp verksamheten ur ekonomiskt perspektiv. Väsentliga avvikelser ska rapporteras till fullmäktige.

Skattesats

Skattesatsen för 2019 är 11,51 kronor. Budgeten för 2020 och planen för 2021 - 2022 är upprättad utifrån oförändrad skattesats, d.v.s. 11,51 kronor.

Budget 2020

Det budgeterade resultatet för 2020 uppgår till 192 mnkr och motsvarar 2,0 procent inklusive värdeförändring av kortfristiga finansiella placeringar av verksamhetens nettokostnader, vilket är Region Gävleborgs långsiktiga finansiella mål.

Verksamhetens nettokostnader beräknas till 9 609 mnkr. Jämfört med 2019 års budget är ökningen 257 mnkr (2,7 procent). Vid jämförelse med 2019 års prognos är det en minskning med 112 mnkr (-1,2 procent).

Skatteintäkterna beräknas till 7 090 mnkr. Skatteintäkterna beräknas öka med 336 mnkr (3,6 procent) jämfört med 2019 års prognos.

Generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning beräknas till 2 693 mnkr, varav kommunalekonomisk utjämning och övriga generella statsbidrag 1 764 mnkr, statsbidrag för läkemedelsförmånen 910 mnkr samt tillskott för välfärden 19 mnkr¹. Jämfört med prognos 2019 är det en ökning med 169 mnkr (6,7 procent). I de generella statsbidragen antas de 3 mdkr, 84 mnkr för Region Gävleborg, som aviserades i budgetpropositionen 2018, tillföras fr.o.m. 2020. Oavsett utformningen av detta statsbidrag, är det inkluderat i budget och uppräknat av ramar.

De finansiella intäkterna beräknas till 146 mnkr och finansiella kostnader till 128 mnkr, vilket ger ett finansnetto på 18 mnkr. De finansiella intäkterna består av värdeförändring av pensionsfonden, där finansiella placeringar fr.o.m. 2019 ska marknadsvärderas enligt Lag om kommunal bokföring och redovisning (2018:597). Utdelning från Folktandvården Gävleborg AB ingår inte. Den finansiella kostnaden för pensionsavsättningen beräknas till 121 mnkr och övriga finansiella kostnader till 7 mnkr.

Åtgärder

En framskrivning av verksamhetens nettokostnad med 4,8 procent till 2020, d.v.s. i samma takt som i prognos 2019, innebär en prognostiserad nettokostnad 2020 på 10 187 mnkr. Den tillgängliga ramen uppgår till 9 609 mnkr, vilket leder till behov av kostnadssänkande eller intäktshöjande åtgärder motsvarande 578 mnkr. För att nämnderna ska kunna bedriva sin verksamhet inom tilldelade ramar 2020 måste åtgärder vidtas. Detta ska beaktas i nämndernas budgetarbete. Regionstyrelsen får i uppdrag att samordna och leda arbetet med att ta fram och genomföra en åtgärdsplan för god ekonomisk hushållning. Planen ska presenteras för regionfullmäktige i samband med behandling av delårsrapporten per augusti 2019.

Prognosen för 2019 pekar mot ett balanskravsresultat på -162 mnkr, som regionen behöver återställa senast inom tre år. Orealiserade värdeförändringar inom pensionsfonden får inte räknas med vid avstämning mot balanskravet. Förslag till budget 2020 innebär att det negativa resultatet återställs.

Resultatbudget för 2020 redovisas i tabell 1.

Ekonomisk plan 2021 – 2022

Resultatet för 2021 beräknas till 196 mnkr och resultatet för 2022 till 201 mnkr. Det finansiella målet, som är 2 procent inklusive värdeförändring av kortfristiga finansiella placeringar av verksamhetens nettokostnader, uppfylls.

¹ Del som fördelas utifrån antal asylsökande. Del som fördelas utifrån hela befolkningen, 59 mnkr, ingår i kommunalekonomisk utjämning.

Utrymmet för verksamhetens nettokostnader 2021 beräknas öka med 198 mnkr (2,1 procent). Uppräkning har skett med 2,4 procent till hälso- och sjukvårdsnämnden och Hälsovalet samt med 1,5 procent till övriga nämnder och verksamheter. Uppräkningen fördelades i samband med Budget- och planeringsförutsättningarna. Prognosen för LPIK inklusive läkemedel är 2,5 procent. Skatteintäkter, generella statsbidrag samt utjämning beräknas öka med 228 mnkr (2,3 procent). Den skatteunderlagsprognos samt pensions-skuldsprognos som ligger till grund för ekonomisk plan innebär sammantaget ökade intäkter som läggs till budgetreserven, som då uppgår till 84,7 mnkr.

För 2022 beräknas verksamhetens nettokostnader öka med 252 mnkr (2,6 procent). Uppräkningen är 3,1 procent för hälso- och sjukvårdsnämnden och Hälsovalet samt 2,5 procent för övriga nämnder och verksamheter. Prisutveckling 2022 enligt LPIK inklusive läkemedel prognostiseras till 2,3 procent. Skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning beräknas öka med 271 mnkr (2,7 procent). Budgetreserven uppgår till 55,9 mnkr.

Under hela planperioden ingår i de generella statsbidragen 84 mnkr från Budgetpropositionen 2018 på samma sätt som för budget 2020, se ovan. Ökade pensionskostnader (se kommande avsnitt) begränsar möjligheten till uppräkning.

Finansnettot försämras under planperioden på grund av dels ökade räntekostnader för pensionskulden och dels ökade byggnadsinvesteringar som kräver extern finansiering.

Den ekonomiska planen för perioden redovisas i tabell 1 och 2.

Pensionskostnader

Regionens pensionskostnad utgörs av utbetalning för förmånsbestämd pension intjänad före 1998, avsättning för förmånsbestämd pension intjänad fr.o.m. 1998, premiekostnad avgiftsbestämd pension samt ränta på pensionsavsättningen. Den totala pensionskostnaden uppgick till 779 mnkr under 2018. År 2020 förväntas kostnaden uppgå till 866 mnkr, vilket motsvarar en ökning med 11,1 procent jämfört med 2018. Alla värden inklusive löneskatt. Detta innebär att pensionskostnaden beräknas öka snabbare än övriga kostnader under perioden. Det är främst den avgiftsbestämda pensionen samt kostnader för den förmånsbestämda pensionen för anställda med inkomster över taket i det allmänna pensionssystemet som ökar.

Kassaflöde och ekonomisk ställning

Vid ingången av 2019 uppgick de likvida medlen till 421 mnkr. Prognosen för 2019 visar ett negativt kassaflöde med 260 mnkr vilket till största del beror på ett negativt resultat i verksamheten. För 2020 beräknas ett negativt kassaflöde med 33 mnkr. De likvida medlen beräknas uppgå till 128 mnkr vid utgången av 2020. Kassaflödet från den löpande verksamheten är fortsatt positiv medan ökade byggnadsinvesteringar påverkar kassaflödet negativt.

För 2021 beräknas ett negativt kassaflöde och de likvida medlen beräknas uppgå till 125 mnkr vid utgången av 2021 och även vid utgången av 2022. På grund av ökade byggnadsinvesteringar planeras extern upplåning under 2021 med 349 mnkr och under 2022 med 61 mnkr.

Det egna kapitalet beräknas uppgå till 2 910 mnkr år 2019, 3 102 mnkr år 2020, 3 298 mnkr år 2021 och 3 499 mnkr år 2022. Soliditeten beräknas uppgå till över 30 procent samtliga år.

Kassaflödet redovisas i tabell 4 och balansräkningen i tabell 5.

Driftbudget 2020

Det ekonomiska utrymmet att fördela till verksamheterna uppgår till 9 609 mnkr. Detta utrymme är den budget som fördelas till styrelse och nämnder. I budgetförslaget har hänsyn tagits till styrelsens och nämndernas förslag till ramar i de inlämnade årsplanerna. Jämförelse görs med budget 2019.

Budgetens fördelning 2020 redovisas i tabell 2 och 3.

Regionstyrelse

Regionstyrelsens budgetram 2020 uppgår till 2 614,6 mnkr. Jämfört med budget 2019, som uppgår till 2 516,7 mnkr, är det en ökning med 97,9 mnkr. Ökningen består av uppräknings 101,6 mkr och verksamhetsförändringar netto -3,7 mnkr.

I ramen ingår nettokostnader för Hälsoval, tandvård samt förtroendevalda i fullmäktige, styrelsen och samtliga nämnder exklusive patientnämnd och företagshälsovårdsnämnd. I ramen ingår också nettokostnader för regionledning, regionstab, Forskning och Samhällsmedicin samt förvaltningar för HR, IT, Kommunikation, Utveckling och Ekonomi.

Hälsoval

Den ekonomiska ramen för Hälsoval, 1 506,8 mnkr, har ökat med 34,2 mnkr jämfört med budget 2019. Ökningen består av verksamhetsförändringar netto -1,6 mnkr samt uppräknings 35,8 mnkr. Verksamhetsförändringen handlar om att ram för sjukhusbibliotek förs över till hälso- och sjukvårdsnämnden. Uppräkning är på samma nivå som för hälso- och sjukvårdsnämnden och motsvarar 2,4 procent.

Tandvård

Budgetramen för tandvård uppgår till 199,7 mnkr, vilket är en ökning jämfört med budget 2019 med 3,0 mnkr. Ökningen utgörs av uppräknings med 1,5 procent, motsvarande 3,0 mnkr. Ramen för tandvård inkluderar avtalad verksamhet, barntandvård hos externa vårdgivare, särskilt stöd för vuxentandvård och tredje steget i tandvårdsförsäkringen. Under perioden 2014 - 2018 har åldersansvaret utökats så att det gäller till och med 24 år.

Övrig verksamhet inom regionstyrelsen

I regionstyrelsens budgetram för övrig verksamhet 908,1 mnkr 2020, ingår nettokostnader för förtroendevalda i fullmäktige, styrelsen och samtliga nämnder exklusive patientnämnd och företagshälsovårdsnämnd. I ramen ingår också regionledning, regionstab, Forskning och Samhällsmedicin samt förvaltningar för HR, IT, Kommunikation, Utveckling och Ekonomi. Ramen inkluderar också kostnader för medlemsavgifter, premie till patientförsäkring LÖF, sjukresor, samt pensionskostnader och internränta. Jämfört med budget 2019, som uppgår till 847,4 mnkr, har ramen ökat med 60,7 mnkr. Ökningen består av verksamhetsförändringar netto -2,1 mnkr samt uppräknings 62,8 mnkr.

Verksamhetsförändringar är, -1,0 mnkr för resurs för elvägar och infrastruktur som förs över till hållbarhetsnämnden, -1,7 mnkr för sjukhusbibliotek och HLR-utbildning som förs över till hälso- och sjukvårdsnämnden samt 0,6 mnkr netto, som förs över från hälso- och sjukvårdsnämnden för att fler ST-block fördelas till privata hälsocentraler.

Den generella uppräknings motsvarar 1,5 procent. Ram för ST-läkare hos externa hälsocentraler samt finansiering av forskningstid har räknats upp med 2,4 procent, samma nivå som för hälso- och sjukvårdsnämnden och Hälsovalet. Den preliminära premien till patientförsäkringen, LÖF ökar med 4,6 mnkr (11,9 procent) jämfört med budget 2019, till 43,4 mnkr. Internräntan uppgår till 28,5 mnkr jämfört med 30,8 mnkr 2019. Internräntesatsen är oförändrad jämfört med 2019, 1,5 procent, i enlighet med Sveriges Kommuner och Landstings rekommendation. Pensionskostnaderna, netto, uppgår till 290 mnkr, vilket är 47 mnkr (19,3 procent) högre jämfört med budget 2019. Ramen inkluderar ökade driftkostnader i samband med Framtidsbygget, som t.ex. kostnader för evakuering och tillfälliga lokaler. Ytterligare ökning av dessa kostnader ska finansieras inom Regionstyrelsens ram för övrig verksamhet.

Regionstyrelsens budgetram redovisas i tabell 2 och 3.

Hälso- och sjukvårdsnämnd

Hälso- och sjukvårdsnämndens budgetram 2020 uppgår till 6 222,2 mnkr. Jämfört med budget 2019, som uppgår till 6 072,0 mnkr, är det en ökning med 150,2 mnkr. I ökningen ingår verksamhetsförändringar netto 2,7 mnkr samt uppräknings 147,5. I ramen ingår nettokostnader för intern produktion, produktion hos externa vårdgivare utanför Hälsoval, Smittskydd och Vårdhygien samt ledning och gemensamma resurser.

Verksamhetsförändringar handlar om att ram för sjukhusbibliotek och HLR-utbildning, 3,3 mnkr, förs över från regionstyrelsen samt att 0,6 mnkr netto förs över till regionstyrelsen för att fler ST-block fördelas till privata hälsocentraler. Uppräknings jämfört med budget 2019 motsvarar 2,4 procent. Prisförändring 2020 enligt landstingsprisindex är beräknad till 2,5 procent.

Hälso- och sjukvårdsnämndens budgetram redovisas i tabell 2 och 3.

Hållbarhetsnämnd

Hållbarhetsnämndens budgetram 2020 uppgår till 523,7 mnkr. Jämfört med budget 2019, som uppgår till 514,4 mnkr, är det en ökning med 9,3 mnkr. I ökningen ingår verksamhetsförändringar netto 1,6 mnkr samt uppräknings 7,7 mnkr. I budgetramen ingår nettokostnader för kollektivtrafik, infrastruktur, folkhälsa, bredband samt regionalt miljöarbete.

Verksamhetsförändringar är 1,0 mnkr för resurs för elvägar och infrastruktur, som förs över från regionstyrelsen, samt 0,6 mnkr för Kommunmolnet från nämnd för hjälpmedel och FoU Valfärd. Uppräkningen motsvarar 1,5 procent och ska täcka samtliga kostnadsökningar inom nämndens ansvarsområde.

Hållbarhetsnämndens budgetram redovisas i tabell 2 och 3.

Kultur- och kompetensnämnd

Kultur- och kompetensnämndens budgetram 2020 uppgår till 172,8 mnkr. Jämfört med budget 2019, som uppgår till 170,2 mnkr, är det en ökning med 2,6 mnkr. Ökningen utgörs av uppräknings motsvarande 1,5 procent.

I budgetramen ingår nettokostnader för regional kultur- och biblioteksverksamhet, utbildning, arbetsmarknadsfrågor, kompetensfrågor, bidrag till folkrörelsernas och föreningslivets regionala verksamheter, Region Gävleborgs konstsamlingar samt världsarvsfrågor.

Kultur- och kompetensnämndens budgetram återfinns i tabell 2 och 3.

Övriga nämnder samt revisorer

Budgetramen för patientnämnden (tabell 2 och 3) har räknats upp med 0,1 mnkr, till 5,4 mnkr, 2020. Nämnd för företagshälsovård samt nämnd för hjälpmedelsverksamheten och FoU Valfärd, är gemensamma nämnder tillsammans med en eller flera andra parter. Finansiering av begränsad basresurs inom FoU Valfärd har räknats upp med 0,1 mnkr, till 3,3 mnkr. Fullmäktige beslutade den 27 mars att ansvaret för RegNet skulle lyftas ur den gemensamma nämnden från och med den 1 januari 2019. Ram på 0,6 mnkr för Kommunmolnet inom RegNet överförs till hållbarhetsnämnden 2020. Nämnd för företagshälsovård är i sin helhet intäktsfinansierad.

Fullmäktiges presidium har berett revisorernas budgetförslag för 2020 och beslutat föreslå en ram på 6,2 mnkr. Detta innebär en uppräknings i förhållande till budget 2018 med 0,1 mnkr (1,6 procent). För budget 2019 råder särskilda förhållanden som första år i ny mandatperiod. Styrelsen föreslår att ramen ska fastställas till 6,2 mnkr.

Ramar för övriga nämnder samt revisorer redovisas i tabell 2 och 3.

Budgetreserv

Förutom ramarna till styrelsen och nämnderna budgeteras en reserv på 60,8 mnkr, motsvarande 0,6 procent av verksamhetens nettokostnad, vilket bedöms som en relevant nivå efter nödvändiga finansieringsbehov. Reserven kan, efter fullmäktiges beslut, användas för att finansiera ändrade eller nya förutsättningar för verksamheten. Till exempel skulle Riksdagens beslut om statsbudgeten för 2020 kunna leda till ökade kostnader eller lägre intäkter. Stor osäkerhet råder om storlek och utformning av statsbidrag.

Budgeten och den ekonomiska planen bygger på Sveriges Kommuner och Landstings skatteunderlagsprognos från maj 2019. Det innebär svårigheter att göra en bedömning så långt i förväg. Det är därför viktigt att i budgetreserven ha marginal för att svensk ekonomi kan ta en annan riktning än antaganden i en så tidig skatteunderlagsprognos.

Budgetreserven redovisas i tabell 2 och 3.

Folktandvården Gävleborg AB

Folktandvården Gävleborg AB är ett helägt dotterbolag till Region Gävleborg. Bolaget bedriver sedan 2007 tandvård i länet på uppdrag av regionen. Enligt ägardirektivet ska ekonomiska krav på bolaget fastställas i samband med beslut om regionens budget.

Verksamheten i bolaget ska bedrivas med en soliditet och vinstmarginal som säkerställer bolagets utveckling på lång sikt. Soliditeten bör därför inte understiga 30 procent och vinstmarginalen bör årligen vara lägst 1,5 procent. Ur ett ägarperspektiv är ett positivt kassaflöde från investeringen det finansiella målet. Bolaget ska därför lämna utdelning till ägaren som normalt uppgår till hälften av resultatet efter full skatt. Storleken på utdelningen påverkas av faktorer som till exempel konjunkturläge, konkurrenssituation och investeringsbehov. Utdelningen fastställs av bolagsstämman efter samråd mellan regionstyrelsen och bolagets styrelse.

Investeringsram

För 2019 uppgår investeringsramen till 521 mnkr, varav 181 mnkr avser maskiner och inventarier samt 340 mnkr avser byggnader. Prognosen för 2019 uppgår till 436 mnkr, varav 160 mnkr för maskiner och inventarier samt 276 mnkr för byggnader.

För 2020 föreslås investeringsramen till 711 mnkr. För maskiner och inventarier beräknas investeringarna till 236 mnkr. Utgångspunkt för ram för maskiner och inventarier är oförändrad ram jämfört med 2019 exklusive komponentredovisade byggnadsinventarier. Möbler till ny- och ombyggda lokaler inom Framtidsbygget samt behov av att byta ut utrustning inom logistik- och serviceverksamheten har tillkommit. Utfallet har de senaste åren understigit ramen, liksom prognos 2019. Investeringarna ska ur verksamhetssynpunkt vara realistiska

att genomföra. Delar av byggnadsinvesteringarna ska komponentredovisas som byggnadsinventarier enligt gällande regelverk.

Ramen för byggnadsinvesteringar uppgår till 475 mnkr 2020, varav investeringar inom Framtidsbygget 240 mnkr, Hälsans Hus vid Hudiksvalls hälsocentral 14 mnkr samt utrymme för tillkommande byggnadsinvesteringar, som kommer att aktualiseras för beslut senare, 221 mnkr. För investeringar inom Framtidsbygget har gjorts en bedömning av investeringstakten för planering och genomförande och 2020 handlar det framförallt om program- och systemskede samt ombyggnation av hus 07 och 08 vid Hudiksvalls sjukhus. De ökade byggnadsinvesteringarna inom Framtidsbygget kommer att kräva extern finansiering under 2021 – 2022 samt ytterligare några år därefter.

Investeringsramen 2020 för byggnadsinvesteringar redovisas i tabell 6. Den totala investeringsramen 2020 och planerade ramen för 2021 – 2022 redovisas i tabell 7. I ramen för investeringar i maskiner och inventarier ingår 50 mnkr 2020, 42 mnkr 2021 samt 37 mnkr 2022 för komponentredovisade byggnadsinventarier. I övrigt bygger de planerade ramarna 2021 - 2022 för investeringar i maskiner och inventarier på utveckling av investeringsnivån i enlighet med LPIK och för byggnadsinvesteringar från planeringen av Framtidsbygget.

Lokalförsörjning

Region Gävleborg är en stor fastighetsägare, med lokaler över hela länet. Lokalbeståndet består till övervägande del av lokaler för hälso- och sjukvården samt administrativa lokaler och lokaler för tre folkhögskolor. Fastighetsinnehavet visar stora variationer i typ, ålder samt underhållsstatus och på en övergripande nivå sker ett ständigt pågående arbete med underhåll för att säkra värdet på fastigheterna. Verksamheterna utvecklas i sin tur ständigt, vilket innebär att lokaler och lokallösningar regelbundet blir föremål för anpassningar och ombyggnationer i samband med införande av nya vårdmetoder och utbildningar samt teknikutveckling. När nya regelverk och andra styrande förutsättningar beslutas kan detta resultera i förändrade kravbilder på framför allt hälso- och sjukvårdens lokaler, men även övriga lokaltyper, med perspektiv på effektiva flöden och logistik, digitalisering samt flexibilitet.

För länets två akutsjukhus pågår en omfattande planering och förberedelser för modernisering och utveckling. Byggprogrammet kallas Framtidsbygget, och vårdbyggnadsspecialister arbetar tillsammans med hälso- och sjukvårdens representanter för att säkra att verksamhetens långsiktiga lokalbehov får rätt förutsättningar med en tydlig utblick framåt.

Folkhögskolornas fastigheter och lokaler är i stort behov av underhåll och utveckling, både ur verksamhetsperspektiv och ur fastighetsägarperspektiv. Fastighetsutvecklingsplaner och lokalförsörjningsplaner har tagits fram för de tre folkhögskolorna.

Gävle sjukhus

För genomförande av de om- och nybyggnationer som Framtidsbygget omfattar, krävs en ny detaljplan för sjukhusområdet. Utredningar har genomförts i samråd med Gävle kommun och Gästrikre Vatten, som underlag för den Miljökonsekvensbedömning (MKB) som krävs innan detaljplanen kan göras. Grundvattentäkten och dess vattenmagasin under sjukhuset har stor betydelse för Gävleområdet, inklusive sjukhuset. En ny detaljplan beräknas vara beslutad under 2020.

Framtidsbygget

Arbetet med underlag och handlingar för Framtidsbygget Nya Gävle sjukhus och Nya Hudiksvalls sjukhus beräknas vara klart under 2020, efter ett omfattande arbete i berörda verksamheter för att kvalitetssäkra flöden, verksamhetsplaceringar, framtagande av effektmål, med mera.

Genomförandeplaneringen av kommande ombyggnationer utgår från att båda akutsjukhusen ska vara i drift under genomförande av om- och nybyggnationer, utan att göra avkall på patientsäkerheten.

Hösten 2018 genomfördes upphandling av den första större ombyggnationen av Hudiksvalls sjukhus, med tilldelning vintern 2018/2019. Det aktuella delprojektet innebär att moderna lokaler säkras för centraloperation, akutmottagning och öron-näsa-hals. Samtidigt har förutsättningar och underlag tagits fram för upphandling av programhandlingar för övriga delar inom Framtidsbygget, som upphandlats årsskiftet 2018/2019. Starten av programarbete för Gävle sjukhus har dock försenats till hösten 2019 på grund av överklagan av tilldelning.

Behovet av moderniserad teknisk försörjning vid båda sjukhusen har utretts och bedömts vara nödvändig att genomföra innan byggandet av de nya vårdblocken kan påbörjas.

Övriga pågående projekt

Utöver Framtidsbygget har beslut fattats om ytterligare 168 mnkr i byggnadsinvesteringar, varav 156 mnkr har genomförts eller planeras att genomföras till och med 2019. Inga ytterligare utgifter för dessa är planerade under perioden.

Mot bakgrund av kommande om- och nybyggnationer av akutsjukhusen, har antalet investeringar i ombyggnationer av lokaler på de två sjukhusen minskat kraftigt, eftersom livslängden på den typ av lokalförändringar som tidigare varit aktuella nu blir alltför korta ur ett ekonomiskt perspektiv. Investeringar som krävs för fortsatt god patientsäkerhet genomförs dock alltid.

Tillkommande projekt

Ram 2020 för tillkommande projekt, exklusive Framtidsbygget och Hälsans Hus i Hudiksvall, uppgår till 221 mnkr. Det handlar bland annat om folkhögskolor, kulvertrenovering vid Gävle sjukhus samt logistiklokaler.

Pågående programarbete avseende modernisering av lokaler för logistik på akutsjukhusen avslutas hösten 2019 och byggnationer planeras att genomföras innan nya vårdblock byggs vid Gävle sjukhus och Hudiksvalls sjukhus. Dessa ombyggnationer ingår inte i Framtidsbygget, utan är nödvändiga oavsett detta för att säkra de två sjukhusens funktionalitet avseende intern logistik och interna transporter.

Återinvesteringar ur drift- och underhållsperspektivet ska fortsatt genomföras under 2020, baserat på nya underhållsplaner (hösten 2019). I övrigt avser tillkommande projekt främst behov av mindre ombyggnationer som kan uppkomma. Arbete med en helhetsplan för Söderhamns sjukhusområde pågår i nära samverkan med berörda verksamheter.

Ram för tillkommande byggnadsinvesteringar framgår av tabell 6.

Investeringar i maskiner och inventarier

Ett antal större investeringar bedöms som angelägna. En linjäraccelerator inom onkologin behöver bytas ut på grund av åldersskäl för 25 mnkr. Andra större investeringar inom hälso- och sjukvården är utbyte av patientövervakningssystem i Gävle och Hudiksvall för 13,5 mnkr samt genomlysning-/interventionslab, där man gör kateterkontroller och -byten, svalgstudier med mera, i Gävle behöver bytas ut för 8,0 mnkr. Röntgenutrustningen på mammografi-enheten i länet behöver bytas ut successivt. Under 2020 planeras utbyte för 5,0 mnkr. Reinvestering i ambulanser för 14,0 mnkr behövs utifrån livslängd och förslitning. Inköp av medicinteknisk utrustning kommer att ske inom ett flertal verksamhetsområden. Inköp av nya hjälpmedel innebär planerade investeringar med 34 mnkr.

Inom övrig verksamhet planeras bland annat investering i multiläsare till X-Trafik, som innebär effektivare biljetthantering genom maskinell avläsning av samtliga biljetter, för 8,0 mnkr. Andra investeringar är fortsatt kontinuerligt utbyte av regionens nätverksutrustning och övrig IT-utrustning för att kunna upprätthålla en driftsäker IT-miljö, inköp av möbler, främst till ny- och ombyggda lokaler inom Framtidsbygget, samt utrustning inom logistik- och serviceverksamheten.

Investeringsram för maskiner och inventarier framgår av tabell 7.

Uppföljning

Styrelsen ska löpande informera fullmäktige om utvecklingen i verksamheten. För perioden januari - augusti ska delårsrapport upprättas. Rapporten ska i princip följa samma struktur som budget och ge en rättvisande bild av verksamheten under perioden. Styrelsen ska även lämna årsprognos och göra en framtidsbedömning i rapporten. Vid behov ska åtgärder för en ekonomi i balans redovisas. Rapporten ska lämnas till fullmäktige senast i oktober. För verksamhetsåret 2020 ska styrelsen upprätta årsredovisning. Årsredovisningen ska lämnas till fullmäktige och regionfullmäktiges revisorer senast den 15 april 2021.

Styrelsen svarar för löpande uppföljning av nämndernas och verksamhetens effektivitet. Utgångspunkt för uppföljningen är budgetens mål. Styrelsen har särskilt ansvar för uppföljning av ekonomi, intern kontroll och finansförvaltning. Styrelsen inhämtar information från nämnderna månadsvis med undantag för januari och juni. I samband med delårsrapporter och årsredovisning redovisar nämnderna sin medelsförvaltning, som också innehåller uppföljning av verksamhetsmål, till styrelsen.

Styrelsen för Folk tandvården Gävleborg AB ska lämna delårsrapport till styrelsen för perioden januari - augusti i september. Styrelsens utskott har ett uppföljningsansvar inom respektive verksamhetsområde. Utskotten ska löpande redovisa sitt arbete till styrelsen.

Tabell 1 Resultatutveckling 2018 – 2022 (mnkr)

	Utfall 2018	Budget 2019	Prognos 2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
Verksamhetens intäkter	1 571	1 373	1 529	1 420	1 420	1 420
Verksamhetens kostnader	-10 576	-10 469	-10 997	-10 762	-10 960	-11 212
Avskrivningar	-275	-256	-253	-267	-267	-267
Verksamhetens nettokostnader	-9 280	-9 352	-9 721	-9 609	-9 807	-10 059
Skatteintäkter	6 757	6 972	6 923	7 090	7 253	7 460
Generella statsbidrag och utjämning	2 413	2 542	2 524	2 693	2 758	2 821
Verksamhetens resultat	-110	162	-274	174	204	222
Finansiella intäkter	347	136	500	146	150	155
<i>varav värdeförändring pensionsfond</i>	-	136	473	146	150	155
Finansiella kostnader	-98	-111	-117	-128	-158	-176
<i>varav pensionsavsättning</i>	-86	-105	-110	-121	-149	-162
ÅRETS RESULTAT	139	187	109	192	196	201
Resultatkrav 2% av verksamhetens nettokostnad ²	93	187	194	192	196	201
Ökning verksamheten nettokostnad, % ³	3,8%	0,8%	4,8%	-1,2%	2,1%	2,6%
Landstingsprisindex (LPIK), förändring %	3,2%	2,3%	2,4%	2,5%	2,5%	2,3%
Ökning skatteintäkter och generella statsbidrag/utjämning, %	2,6%	3,8%	3,0%	3,6%	2,3%	2,7%
Skattesats, kronor	11,51	11,51	11,51	11,51	11,51	11,51

² 2018 1%. Fr.o.m. 2019 2% inklusive värdeförändring av kortfristiga finansiella placeringar i pensionsfond.

³ Budget 2020 jämfört med budget 2019 2,7%.

Tabell 2 Budgetramar (mnkr)

Styrelse/nämnd	Budget 2019	Ram 2020	Plan 2021	Plan 2022
Regionstyrelse	2 516,7	2 614,6	2 627,6	2 695,3
<i>varav Hälsoval</i>	1 472,6	1 506,8	1 543,2	1 590,5
Hälso- och sjukvårdsnämnd	6 072,0	6 222,2	6 372,6	6 567,8
Hållbarhetsnämnd	514,4	523,7	531,6	544,9
Kultur- och kompetensnämnd	170,2	172,8	175,4	179,8
Patientnämnd	5,3	5,4	5,5	5,6
Företagshälsovårdsnämnd	0,0	0,0	0,0	0,0
Nämnd för hjälpmedel och FoU Välfärd	3,8	3,3	3,3	3,4
Revisorer	6,3	6,2	6,3	6,3
Budgetreserv	63,3	60,8	84,7	55,9
Verksamhetens nettokostnader	9 352,0	9 609,0	9 807,0	10 059,0

Tabell 3 Budgetramar 2019 och 2020 (mkr)

Styrelse/nämnd	Budget 2019	Budget 2020	Verksamhets- förändring	Upp- räkning	Upp- räkning(%)
Regionstyrelse	2 516,7	2 614,6	-3,7	101,6	4,0 ⁴
<i>varav Hälsoval</i>	1 472,6	1 506,8	-1,6	35,8	2,4
Hälso- och sjukvårdsnämnd	6 072,0	6 222,2	2,7	147,5	2,4
Hållbarhetsnämnd	514,4	523,7	1,6	7,7	1,5
Kultur- och kompetensnämnd	170,2	172,8	-	2,6	1,5
Patientnämnd	5,3	5,4	-	0,1	1,9
Företagshälsovårdsnämnd	0,0	0,0	-	0,0	-
Nämnd för hjälpmedel och FoU Välfärd	3,8	3,3	-0,6	0,1	3,1
Revisorer	6,3	6,2	-	-0,1	-1,6
Budgetreserv	63,3	60,8	-	-2,5	-
Verksamhetens nettokostnader	9 352,0	9 609,0	0,0	257,0	2,7

⁴ 19,3% för pensioner, 2,4% för Hälsoval samt 1,5% för tandvård och övrig verksamhet.

Tabell 4 Kassaflöde (mnkr)

	Utfall 2018	Prognos 2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat	139	109	192	196	201
Justering för avskrivningar	275	253	267	267	267
Justering för pensionsavsättningar	243	251	324	293	282
Justering för övriga ej likvidpåverkande poster	-342	-496	-142	-145	-149
Kassaflöde från löpande verksamhet före förändring av rörelsekapital	315	117	641	611	601
<i>Förändring av rörelsekapital</i>					
Förändring av förråd, ökning(-)/minskning(+)	2	0	0	1	0
Förändring av kortfristiga fordringar, ökning(-)/minskning(+)	-33	-1	9	4	0
Förändring av kortfristiga skulder, ökning(+)/minskning(-)	73	60	28	-77	33
Summa förändring av rörelsekapital	42	59	37	-72	33
Kassaflöde från den löpande verksamheten	357	176	678	539	634
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering av immateriella anläggningstillgångar	-	-	-	-	-
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar	-	-	-	-	-
Investering av materiella anläggningstillgångar	-217	-436	-711	-891	-695
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	22	-	-	-	-
Investering av finansiella anläggningstillgångar	-	-	-	-	-
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	-	-	-	-	-
Investering i pensionsfonden	-300	-	-	-	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-495	-436	-711	-891	-695
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Förändring av långfristiga fordringar, ökning(-)/minskning(+)	-	-	-	-	-
Årets erhållna investeringsbidrag	-	-	-	-	-
Förändring av långfristiga skulder, ökning (+)/minskning(-)	-	-	-	349	61
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	0	0	0	349	61
ÅRETS KASSAFLÖDE	-138	-260	-33	-3	0
Likvida medel vid årets början	559	421	161	128	125
Likvida medel vid årets slut	421	161	128	125	125
Förändring likvida medel	-138	-260	-33	-3	0

Tabell 5 Balansräkning (mnkr)

	Utfall 2018-12-31	Prognos 2019-12-31	Budget 2020-12-31	Plan 2021-12-31	Plan 2022-12-31
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	7	4	1	0	0
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	1 494	1 654	1 779	1 901	2 021
Maskiner och inventarier	519	545	867	1 370	1 678
Finansiella anläggningstillgångar	90	90	90	90	90
Summa anläggningstillgångar	2 110	2 293	2 737	3 361	3 789
Förråd	71	71	71	70	70
Fordringar	528	529	520	516	516
Kortfristiga placeringar	4 038	4 875	5 015	5 159	5 308
Kassa och bank	421	161	128	125	125
Summa omsättningstillgångar	5 058	5 636	5 734	5 870	6 019
SUMMA TILLGÅNGAR	7 168	7 929	8 471	9 231	9 808
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Årets resultat	139	109	192	196	201
Resultatutjämningsreserv	-	-	-	-	-
Övrigt eget kapital	2 319	2 801	2 910	3 102	3 298
Summa eget kapital	2 458	2 910	3 102	3 298	3 499
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner	2 950	3 201	3 525	3 818	4 100
Andra avsättningar	-	-	-	-	-
Summa avsättningar	2 950	3 201	3 525	3 818	4 100
Skulder					
Långfristiga skulder	5	3	1	349	410
Kortfristiga skulder	1 755	1 815	1 843	1 766	1 799
Summa skulder	1 760	1 818	1 844	2 115	2 209
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	7 168	7 929	8 471	9 231	9 808
Panter och ansvarsförbindelser					
Panter och därmed jämförliga säkerheter	-	-	-	-	-
Pensionsförplikterser som inte har upptagits bland skulderna och avsättningarna	4 728	4 639	4 355	4 286	4 215
Övriga Ansvarsförbindelser	664	664	664	664	664
Soliditet	34,3%	36,7%	36,6%	35,7%	35,7%

Tabell 6 Ram för byggnadsinvesteringar (mnr)

Pågående/beslutade investeringar Område/projekt	Budget totalt	Inv.utgift t.o.m. 2018	Beräknad inv.utgift 2019	Beräknade 2020	investeringsutgifter 2021 2022	
FRAMTIDSBYGGET						
Hus 07 Hudiksvall	307	0	20	70	132	77
Hus 08 Hudiksvall	82	0	6	13	30	30
Program/system	525	41	94	107	120	120
Tillkommande investeringar Framtidsbygget	-	-	-	50	131	130
Summa investeringar i Framtidsbygget	914	41	120	240	413	357
GÄVLE						
Flytt C-båge röntgen	5	5	0	-	-	-
Ombyggnad städcentralen	9	0	9	-	-	-
Övriga investeringar i Gävle	58	21	38	-	-	-
Summa investeringar i Gävle	72	26	47	0	0	0
HUDIKSVALL						
Hälsans Hus ⁵	30	2	18	14	-	-
Övriga investeringar i Hudiksvall	34	7	26	-	-	-
Summa investeringar i Hudiksvall	64	9	44	14	0	0
Investeringar i Bollnäs/Sandviken/Söderhamn/Ljusdal	32	10	20	0	0	0
Summa pågående projekt	1 082	86	231	254	413	357
Summa tillkommande projekt	0	0	45	221	245	106
Total investeringsram	1 082	86	276	475	658	463

⁵ Tilläggsärende kommer att läggas fram för fullmäktige.

Tabell 7 Investeringsram 2020 och planerad ram 2021 - 2022 (mnkr)

Mnkr	Utfall 2018	Inv ram 2019	Inv ram 2020	Inv ram 2021	Inv ram 2022
Regionstyrelse ⁶	47	28	78		
Hälso- och sjukvårdsnämnd	69	117	120		
Hållbarhetsnämnd	0	3	3		
Kultur- och kompetensnämnd	-	-	1		
Nämnd för hjälpmedel och FoU Välfärd	34	33	34		
Summa maskiner och inventarier⁷	150	181	236	233	232
Regionstyrelse – byggnadsinvesteringar	67	340	475	658	463
Total investeringsram	217	521	711	891	695

⁶ Inklusiv immateriella anläggningstillgångar.

⁷ Komponentredovisade byggnadsinventarier ingår 2018 med 27 mnkr, 2019 med 15 mnkr, 2020 med 50 mnkr, 2021 med 42 mnkr och 2022 med 37 mnkr.